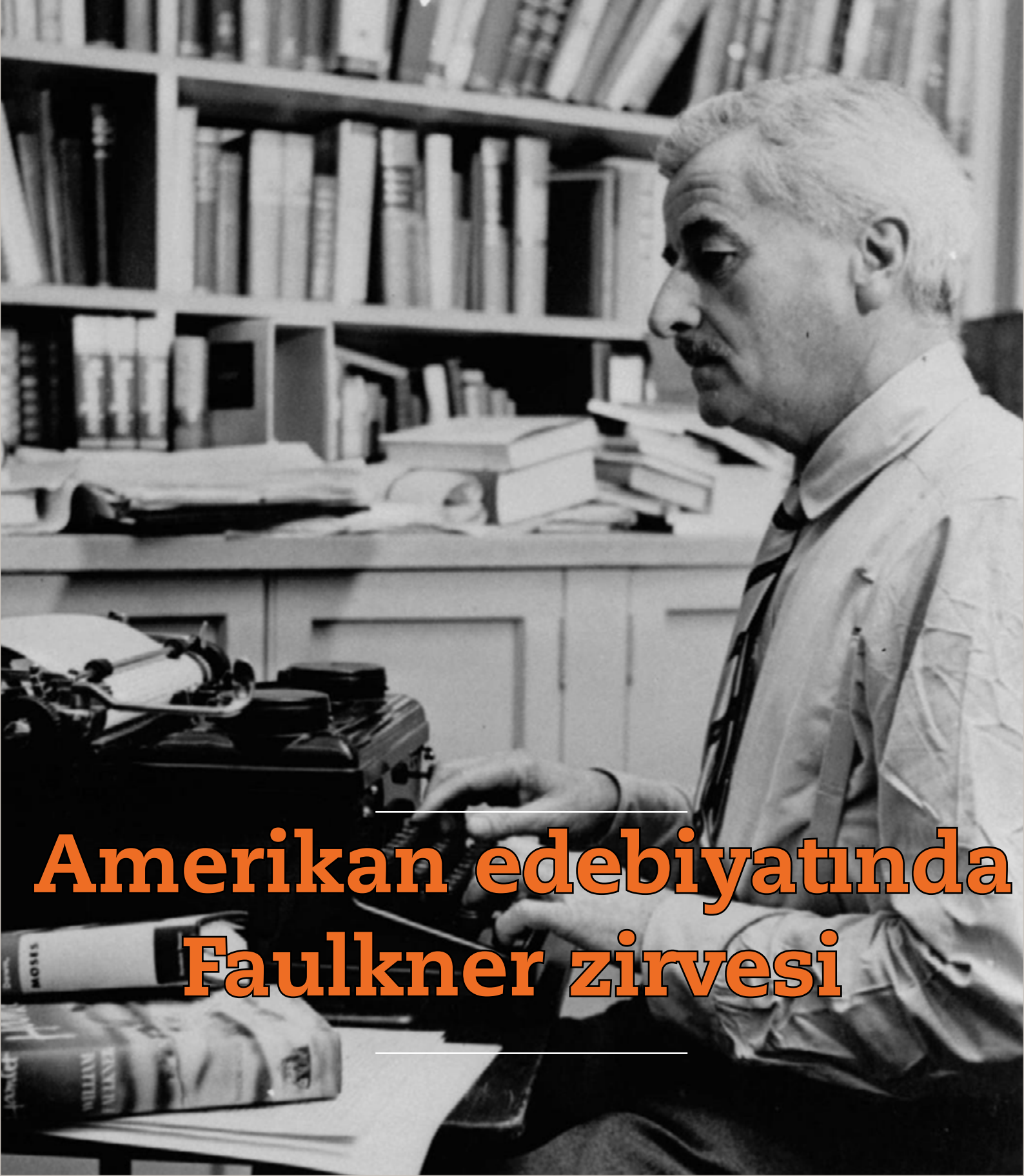

Devamsız
Can Yayınları'ndan

gazete duvar
kitaP.

SAYI: 89 YIL: 2

Amerikan edebiyatında Faulkner zirvesi

4

Yerel ve evrenseli buluşturan William Faulkner'ın edebiyat iklimine genel bir bakış

12

Faulkner'a bir giriş

İsmail Akgöl

19

William Faulkner'ın 'Yenilmeyenler'i: Savaş savaştır

Emek Erez

27

Faulkner: Ahlak dışı biridir yazar

Okan Çil

33

Faulkner'ın gözünden insanın yok edici 'kabiliyeti'

Soner Sert

37

Faulkner'ın 'çılgın' biçim denemesi: Çılgın Palmiyeler

Nida Dinçtürk

43

William Faulkner Kitapları

Sayı: 89 | Aralık 2019

Yayın Sahibi**AND Gazetecilik ve Yayıncılık,****San. ve Tic. A.Ş. adına**

Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni

Ali Duran Topuz

İcra Kurulu Başkanı ve**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü

Cennet Sepetci / Anıl Mert Özsoy

Katkıda BulunanlarDeniz Gündoğan İbrişim, İsmail Akgöl,
Emek Erez, Okan Çil, Soner Sert, Nida
Dinçtürk**Yönetim Yeri:**

Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad.

Nazmi Akbacı İş Merkezi 233-234

Sarıyer/İstanbul

Santral (212) 3463601, Faks (212)

3463635

e-mail: info@gazeteduvar.com.tr

Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı,

haber ve fotoğrafların her türlü telif

hakkı AND Gazetecilik ve Yayıncılık

Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. İzin

alınmadan, kaynak gösterilmeden ve

link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba,

Bu hafta dünya ve Amerikan edebiyatının önemli isimlerinden William Faulkner'ı kapağımıza taşıdık. Faulkner'ın seçme öykülerinden oluşan 'Emily'ye Bir Gül' kitabı Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlandı. 'Emily'ye Bir Gül', Faulkner'ın öykücü yönünü keşfetmek için okura iyi bir kapı aralarken; Faulkner, nefes alınamayacak hâldeki dünyayı, nefes almadan okumamıza olanak sağlıyor. Okan Çil'in kaleminden...

Faulkner'ın edebi gücü yarattığı karakterlerin dramatik biçimde tarihe, tarihin de karakterlere çivilenmesinde saklıdır. Bu durum hem olaylar dizisi hem de dilin kurgusu işin geçerlidir. Faulkner dilinin yoğun ve dramatik yapısı karakterlerinin karmaşık köklerini ortaya koyarken karakterlerin geçmişteki olaylar ve anlatıları anımsamalarına ayna tutar. Aslında bu dil, modern Amerikan toplumunun geçmiş günahları hiçe saymasının ve sadece şimdiki zamana tutunmasının derin bir eleştirisidir. Deniz Gündoğan İbrişim Faulkner'ı ele aldı.

Faulkner düzensiz yazar, bir Perek ya da Nabokov gibi arşiv araştırmaları ve plan yapmaz, notlar almaz. Bunun kendini sınırlayacağını düşünür. Ona bu tür şeyler sorulduğunda ise bu tür tekniklerden anlamadığını, hatta ilgilenmediğini söyler. Onun romanları ve hikâyeleri bir cümleyle ya da bir anekdotla başlar ve devam eder, karakterleri yazma süreci içerisinde doğar ve gelişir, onun metinlerine asıl yönünü veren yazma eylemidir. Karakterlerinin ne söyleyip hissettiğini yazmak için elinde kalemle onların peşlerinde koştuğunu da gene bu bağlamda söylemiştir. İsmail Akgöl, geniş bir perspektiften Faulkner'a baktı.

Eserlerinde Amerikan toplumunun geçirdiği değişim ve dönüşümleri, özellikle insanın doğayla olan sorunlu ilişkisini kurgusal bir yolla okura anlatan William Faulkner, Ayı ismini verdiği novellasında doğanın üreticiliğini, insanın yok ediciliğini sarsıcı bir dille aktarır. Faulkner'ın gözünden bir 'orman' hikayesi... Soner Sert yazdı.

Faulkner "Yenilmeyenler" kitabında savaşı arka plana alarak, yaşlı bir kadın, bir çocuk ve onun siyah köle arkadaşının başrolde olduğu bir öykü kuruyor. Faulkner, kitapta savaşın 'büyü'sünü, çocuk karakterlerin savaşa dair hayallerini ve kafalarındaki savaş imgelerini bozarak gösteriyor, büyüklerin zafer anlatılarını çökertiyor ve çocukların gözünde onları küçük düşürüyor. Emek Erez inceledi.

Faulkner'ın farklı iki uzun öyküden oluşan romanı, "Çılgın Palmiyeler" Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlandı. Faulkner, romandaki iki öykünün bölümlerini peş peşe sıralayarak okuru öyküler ve karakterleri arasında bir karşılaştırma yapmaya zorluyor. Nida Dinçtürk'ün kaleminden...

Marifet iltifata tabidir.
İyi okumalar.

Anıl Mert Özsoy

Yerel ve evrenseli buluşturan William Faulkner'ın edebiyat iklimine genel bir bakış

Faulkner'ın edebi gücü yarattığı karakterlerin dramatik biçimde tarihe, tarihin de karakterlere çivilenmesinde saklıdır. Bu durum hem olaylar dizisi hem de dilin kurgusu için geçerlidir. Faulkner dilinin yoğun ve dramatik yapısı karakterlerinin karmaşık köklerini ortaya koyarken karakterlerin geçmişteki olaylar ve anlatıları anımsamalarına ayna tutar. Aslında bu dil, modern Amerikan toplumunun geçmiş günahları hiç saymasın ve sadece şimdiki zamana tutunmasının derin bir eleştirisidir.

Deniz Gündoğan İbrişim

“

Pamuk eyaletleri olarak da adlandırılan bu bölgedeki yerleşim yerleri gerici kültürel normlar ve koyu dindar pratikler çerçevesinde resmedilmiştir. Derin Güney olarak kabul gören retorik kabaca söylemek gerekirse geri alınamaz tarihi günahlara ve sarılamaz yaralara tam göbeğinden bağlıdır.

Modern Amerikan edebiyatında toplumsal bellek temsilini geleneksel kölelik düzeninin geçmişte ve bugünde tezahür eden huzursuz hayaletlerinden bağımsız asla düşünemeyiz. Bu noktada ırkçı ideolojiyle ötekileştirilen bireylerin kati biçimde resmî tarihin içine dayatıldığı ve hapsediği gerçeğine vakıf oluruz. Adı Kızılderili dilinde “büyük ırmak” anlamına gelen, Amerika Birleşik Devletleri’nin en uzun nehri Mississippi boyunca yol alırken sözünü ettiğim bu gerçeğe daha yaklaşırsınız. Bu yazıya Missisippili yazar William Faulkner’ın 1897’de doğduğu, güneşin sonsuzca sıralanmış mısır tarlaları boyunca uzandığı Güney’e yaptığım yolculuk anektoduyla başlamak istiyorum. Zira Faulkner Mississippi yöresinin Kuzey-Güney savaşı anılarıyla dolu ikliminde büyümüş, yazarlık malzemesini tam da bu iklimden yoğurmuş bir yazardır. Toplumsal belleğin edebi temsilinde siyah-beyaz ikiliğini yeniden düşünerek siyah ile duygudaşlık kuran bir anlatıyı benimsemiştir.

Mississippi’nin ortadan yardığı Amerika Birleşik Devletleri’nin güneyinde bulunan Georgia, Alabama, Güney Carolina, Mississippi, Louisiana gibi eyaletlere verilen genel isim Derin Güney (İngilizce: Deep South) Amerikan İç Savaşı öncesinde plantasyon ve köleliğe en çok bağlı eyaletler olarak bilinirdi. Derin Güney’de pamuk üretiminin birincil geçim ve en çok da sömürü kaynağı olduğu gerçeği Güney’i geri kalmışlık, cehalet ve koyu dindar kimlik üçgenine hapsedmiş ve Güney’in bu imgesi günümüze değin yerini korumuştur. Pamuk eyaletleri olarak da adlandırılan bu bölgedeki yerleşim yerleri gerici kültürel normlar ve koyu dindar pratikler çerçevesinde resmedilmiştir. Derin Güney olarak kabul gören retorik kabaca söylemek gerekirse geri alınamaz tarihi günahlara ve sarılamaz yaralara tam göbeğinden bağlıdır. Mississippi’nin taşkın kanlı sularıyla baş başa kalma-

“

Dahası kitabevi Faulkner'ın Amerikan modernist edebiyatın Hart Crane, Ernest Hemingway, Robert Penn Warren ve Edmund Wilson gibi yazarlarına yazdığı çeşitli mektupları da özel bir bölmede senelerce özenle muhafaza etmiştir. Bütün bu veriyle karşılaştığımda ise heyecanla şunu düşünmüştüm. Faulkner kurmacasının ve eteğindeki tarih tortusunu döken ayrık karakterlerinin kaynağına gelmişim.

ya mecburdur. Derin Güney boyunca araba yolculuğu yaparken gördüğüm manzaralar sözünü ettiğim resme başka bir çentik daha atmıştı. Sıra sıra geçtiğim mısır ve pamuk tarlalarının, kilise çanlarının, yıkık dökük verandalarının, sokakta çalışan insanların, siyah mirasın ve yolu mitik Rowan meşe ağaçlarına çıkan Faulkner'ın doğduğu mahallenin, Güney'in dilsizleştirilen ve ötekileştirilen roman ve öykü karakterleri hakkında epeyce ayrıntı sakladığını düşünmüştüm. Dahası, New Orleans'ta Faulkner'ın 1920'lerde ilk kitaplarını kaleme aldığı kiralık konağı (şimdiki adıyla William Faulkner House Books olan kitabevi) ziyaret ettiğimdeyse bu kırılğan Güney portresine ait saygısız belge, fotoğraf ve tamamlanmamış yazılar arşiviyle karşılaşım müthiş heyecan duymuştum. William Faulkner House Books, Faulkner'ın ilk şiir kitabı Mermer Pan'a (The Marble Faun, 1924) ve Faulkner'ın ilk romanı Aşk ve Ölüm'ün (Soldier's Pay, 1926) yazılışına tanıklık etmiş ve bu kitaplara ait ilk müsveddeleri korumuştur. Faulkner'ın New Orleans'ta yaşadığı zamanlarda yazdığı ikinci romanı, bir hiciv anlatısı Sivrisinekler'in (Mosquitoes, 1927) de ilk kopyalarını burada görmek mümkün. Dahası kitabevi Faulkner'ın Amerikan modernist edebiyatın Hart Crane, Ernest Hemingway, Robert Penn Warren ve Edmund Wilson gibi yazarlarına yazdığı çeşitli mektupları da özel bir bölmede senelerce özenle muhafaza etmiştir. Bütün bu veriyle karşılaştığımda ise heyecanla şunu düşünmüştüm. Faulkner kurmacasının ve eteğindeki tarih tortusunu döken ayrık karakterlerinin kaynağına gelmişim. Kulağıma Faulkner'ın karakteri Ike McCaslin'in Ayı'daki haykırışı dolmuştu:

“Anlamıyor musun? diye haykırdı. Anlamıyor musun? Bütün bu toprak, bütün Güney lanetlenmiştir ve bu topraktan türeyen bütün bizler, bu

toprağın emzirdikleri, akıyla karasıyla bu lanetin altındayız? Lanetlenmeyi benim insanlarım getirdi bu toprağa, kabul ediyorum: belki bu yüzden ancak onların torunları -ona karşı direnmek değil, savaşmak değil- belki sadece katlanırlar ve dayanırlar lanet kaldırılincaya kadar.”

Faulkner tıpkı çağdaşları Tennessee Williams ve Richard Wright gibi Güney'in yukarıda vurgulanan lanetini yeniden kurgular. Çoğu eserinde bilinç akışı tekniğinden yararlanarak çoklu anlatıcı karakterler kullanır. Değişken odak ve zamansal sıçrayış anlatı teknikleriyle okuru şaşırtan, düşsel ve duygusal anlatımın birbirine eklemlendiği metinler yaratır. Bu bağlamda Amerikan edebiyatında doğrusal ve ilerlemeci kurgu anlayışını bükerek. Tematik bağlamda ise yerel toprağa vurgu ve kendi aile tarihiyle yoğrulan sıra dışı bir iç bakış geliştirir. Bu iç bakışı esasen Birinci Dünya Savaşı'nda Kanada'daki Hava Kuvvetleri'nde birkaç ay geçirdikten sonra doğduğu topraklara, Amerika'nın orta batısındaki Mississippi Oxford'a dönmesiyle şekillenmeye başlar. Faulkner savaş ertesinde memleket döndüğünde yirmi bir yaşındadır ve orta Amerika'da bir savaş gazisi olarak karşılanır. Oysa Faulkner hayatında ne uçak uçurmuştur ne de savaşta “kahramanlık” işine soyunmuştur. Vaktiyle okuldan kaçmış, liseden terk genç bir delikanlı Faulkner Oxford'da bir savaş gazisi kimliği rahat bir yaşam sürer.

1919'da savaş gazilerine tanınan bir ayrıcalıktan yararlanarak Mississippi Üniversitesi'ne yazılır ve ilk şiiri, “L'Après-Midi d'un Faune” The New Republic adlı dergide yayımlanır. Üniversite hayatını yarıda bırakmadan önce kampüs gazetesinde bazı şiirleri ve hikayeleri yayımlanır. Ancak o dönem yazarlıktan hiç para kazanamadığı için ekonomik bağımsızlığı yoktur ve geçimini ailesi karşılar.

“

...Bu iç bakışı esasen Birinci Dünya Savaşı'nda Kanada'daki Hava Kuvvetleri'nde birkaç ay geçirdikten sonra doğduğu topraklara, Amerika'nın orta batısındaki Mississippi Oxford'a dönmesiyle şekillenmeye başlar. Faulkner savaş ertesinde memleket döndüğünde yirmi bir yaşındadır ve orta Amerika'da bir savaş gazisi olarak karşılanır. Oysa Faulkner hayatında ne uçak uçurmuştur ne de savaşta “kahramanlık” işine soyunmuştur.

“

Kitabın başkişisi Joe Christmas görünüşte beyaz renktedir. Ancak babasının genlerinde siyahlık vardır ve bu Joe'nun kurtulamadığı belalı yazgısı haline gelir. Kendini ne siyah ne beyaz olarak tanımlar. Faulkner Joe Christmas üzerinden yirminci yüzyıldaki ırk temelli kimlik krizi ve yabancılaşmanın Amerika'ya özgü bir şeklini ortaya koyar.

Amcası onun için hiçbir işte tutunamayan Mississippi kara koyunumuzdur bizim o der. Ancak o kara koyun özellikle de büyük büyükbabasının İç Savaş ve sonraki döneme ait anılarından geniş biçimde faydalanarak modern Amerikan yazınının en büyük yazarı haline gelerek 1949'da Nobel Edebiyat Ödülü'nün sahibi olur.

FARKLI BİR GELENEK ANLATISI VE SOSYAL BİLİNÇ

Faulkner Güney'i görece daha popülist caz anlatılarını yazan F. Scott Fitzgerald, Willa Cather gibi yazarların tersine giderek okur. Örneğin Yoknapatawpha yarı kurmaca kasabasını okura yakından tanıttığı Ağustos Işığı (Light in August, 1932) ırk ve kimlik konularını temeline aldığından Güney'in eleştirel bir yeniden yazımıdır. Kitabın başkişisi Joe Christmas görünüşte beyaz renktedir. Ancak babasının genlerinde siyahlık vardır ve bu Joe'nun kurtulamadığı belalı yazgısı haline gelir. Kendini ne siyah ne beyaz olarak tanımlar. Faulkner Joe Christmas üzerinden yirminci yüzyıldaki ırk temelli kimlik krizi ve yabancılaşmanın Amerika'ya özgü bir şeklini ortaya koyar. Dahası siyah/beyaz keyfi ikiliğini derinlemesine aktarırken Güney'in dini dünyasını ve yoz yaşam pratiklerini sertçe eleştirir. Protestan fanatizmi altında ezilen Joe'nun kendi kimliğini bulma yolculuğuna eşlik eden okur aynı zamanda toplumun marjinalleştirilen bireylerinin ezilmişlik, şiddet, suç ve utanç gibi karmaşık konulardaki hikayelerine de tanıklık eder.

Köy (The Hamlet, 1940) Ağustos Işığı'ndaki yıkıcı toplumsal eleştirinin izinden giden, Amerika'da taşralı orta sınıfın ortaya çıkışının ve yükselişinin hikayesini anlattığı bir romandır. Snopes ailesi üye-

rine üçlemesinin ilki olan Köy, Güney'in geleneklerine, mirasına ters düşen yeni girişimci ailenin ticaret serüvenini anlatır. Snopes ailesinin yozlaşmış hikayesine odaklanan diğer romanlar Kasaba (The Town, 1957) ve Malikane'dir (The Mansion, 1959). Bu romanlara ilişkin Malcolm Cowley, Portatif Faulkner (1946) adlı eserinin girişinde Faulkner'da farklı bir mit dünyası arayışından bahşeder. Güney mitinin izini sürerken onun bütün ayrıntılarıyla kanlı canlı bir Mississippi yaşamı yaratmak isteğinin altını çizer. Aynı zamanda Yoknapatawpha 2400 mil karelik alana dağılmış, 15,611 kişilik nüfusu sosyal, kültürel, ekonomik ve ahlaki açıdan güney yöresini keskin biçimde kavramsallaştıran bir mikrokozmos olduğunu da tartışır. Faulkner bu anlamda yerel çerçevenin hem içinde konuşlanır hem de bunun çok ötesine uzanır. Kasaba insanların en çıplak ve savunmasız halinden en kurnazına ve açgözlüsüne değin çağdaş insanın karmaşık resmini çizer. Bu mikrokozmosun toplumsal entelektüel bir zaman-mekân olarak açıldığının altını çizmemiz gerekir. Zira Yoknapatawpha Amerika'nın ırk, etnisite, yabancılık, aidiyet meselelerinin incelikli biçimde masaya yatırıldığı bir alanın evrensel olarak katman katman açılışının da simgesidir. Faulkner Güney'in tarihini Kızılderililer, Afrikalı-Amerikalılar ve Avrupalı-Amerikalılar'ın kesişen, yok sayılan hikayeleri üzerinden okuyarak evrensel birçok bağıntıyı görünür kılar. Başka deyişle, bölgedeki ahlaki kısırlığın toplumsal ve kültürel karışıklık ve heterojenliği nasıl tektipleştirildiğine yakından dokunur. Bu anlamda Faulkner'ın Yoknapatawpha kasabası yerelin çok ötesine geçer.

Faulkner'ın Köy'de resmettiği mikro dünyayı esasen Kutsal Sığınak (Sanctuary, 1931) adlı romanında görürüz ilkin. İktidar, zorbalık ve rüşvetin kol gezdiği adaletsiz bir dünyada cinayet, esaret,

“

“Faulkner Güney'in tarihini Kızılderililer, Afrikalı-Amerikalılar ve Avrupalı-Amerikalılar'ın kesişen, yok sayılan hikayeleri üzerinden okuyarak evrensel birçok bağıntıyı görünür kılar. Başka deyişle, bölgedeki ahlaki kısırlığın toplumsal ve kültürel karışıklık ve heterojenliği nasıl tektipleştirildiğine yakından dokunur.

**“Abşalom! Abşalom!
'a geçtiğimizde ise
Faulkner'ın yazarlık
izleklerinin tümünün
neredeysse bu metinde
toplandığını görürüz.
Kölelik düzeninin
zehri, utanç, cinayet,
intihar, kardeş katili,
beyazlarla zencilerin
melezleşmesi,
fakirleşen beyazlar
ve elbette toplumsal
çürüme Quentin
Campson'ın bilinciyle
okura aktarılırken
dramatik ve gotik
diyebileceğimiz bir
sonla karşı karşıya
kalırız.**

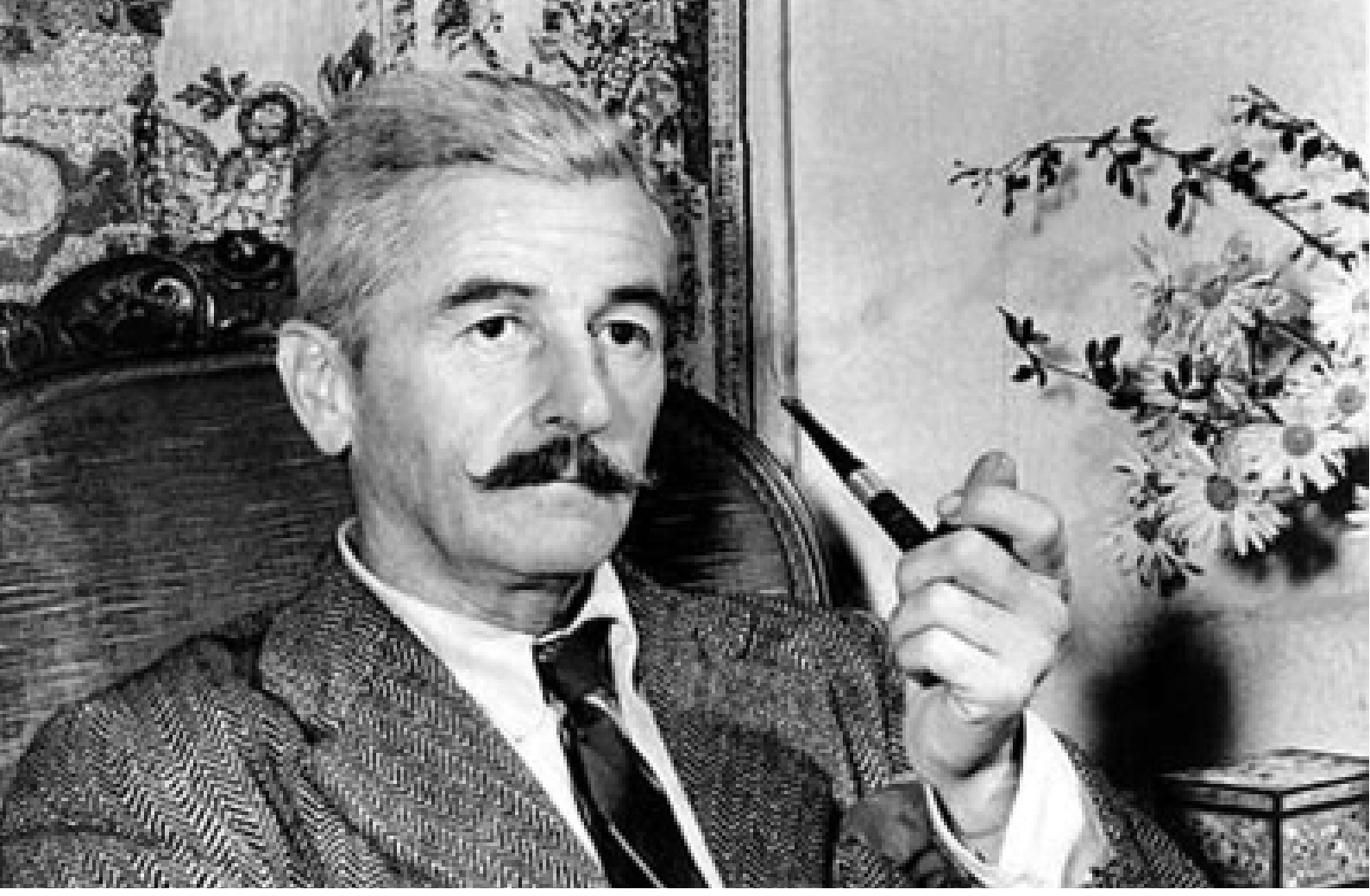
istismar ve tecavüz gibi ağır konulara ve travmalara değinir Faulkner. Kutsal Sığınak'ta olaylar içki yasağının yürürlükle olduğu dönemde, yine Amerika'nın güneyinde geçer. Kolej öğrencisi Temple Drake erkek arkadaşı Gowan'la birlikte arabayla beyzbol maçı seyretmeye giderlerken yola devrilmiş bir ağaca çarparlar. Şehre uzak oldukları için kaza yaptıkları yerin yakınındaki bir eve giderler. Bu tekinsiz yer kaçak bir içki imalathanesidir. Orada bulunan serseri Popeye Temple'a tecavüz eder ve Red'i öldürür. Güney insanının yoksuluk, cahillik, suç kışkacında sosyal ahlakını sorgulatan Faulkner, çürümüşlüğü cinayet, tecavüz, ırklar arası şiddet aracılığıyla radikalleştirken aslında şiddeti meşrulaştırmaktan ziyade kritik bir tarihsel çıkmaza gönderme yapar. Onun romanlarında şiddet çok görünürdür çünkü Güney'in eski yoz düzeninin yıkılışının da habercisidir bu şiddet bir bakıma.

Faulkner'ın en iyi romanları arasında yazarın dördüncü eseri Ses ve Öfke (The Sound and the Fury, 1929) ve Döşegimde Ölürken'i (As I Lay Dying, 1930) sayabiliriz. Ses ve Öfke, kendi kendini yetiştirmiş plantasyon sahibi bir adamın yükselişini ve ırkçı önyargılar nedeniyle trajik düşüşünü anlatan Quentin Campson destanının da başlangıcıdır. Dört bölüme ayrılan ve her bölümü farklı anlatıcılar tarafından aktarılan Ses ve Öfke'den Abşalom! Abşalom! (Absalom, Absalom!, 1936) geçtiğimizde ise Faulkner'ın yazarlık izleklerinin tümünün neredeysse bu metinde toplandığını görürüz. Kölelik düzeninin zehri, utanç, cinayet, intihar, kardeş katili, beyazlarla zencilerin melezleşmesi, fakirleşen beyazlar ve elbette toplumsal çürüme Quentin Campson'ın bilinciyle okura aktarılırken dramatik ve gotik diyebileceğimiz bir sonla karşı karşıya kalırız.

“

“Dil aynı zamanda göçebedir Faulkner’da. Yazarın karakterleri daima hareket halindedir. Kimi yazgısından kaçan Joe Christmas gibi sürekli yola vurur kendini, kimi köyden kasabaya gider. Ancak karakterlerin hepsi kendi savunmasız ve ayrıksı kaderlerini elinde tutan birer hikaye anlatıcısıdır ve geçmiş, bugün, gelecek arasında doğrusal olmayan söylemler ve pratikler yaratarak Güney’in sözde gerçeğini sorgularlar.

Faulkner’ın edebi gücü yarattığı karakterlerin dramatik biçimde tarihe, tarihin de karakterlere çivilenmesinde saklıdır. Bu durum hem olaylar dizisi hem de dilin kurgusu için geçerlidir. Faulkner dilinin yoğun ve dramatik yapısı karakterlerinin karmaşık köklerini ortaya koyarken karakterlerin geçmişteki olaylar ve anlatıları anımsamalarına ayna tutar. Aslında bu dil, modern Amerikan toplumunun geçmiş günahları hiçe saymasının ve sadece şimdiki zamana tutunmasının derin bir eleştirisidir. Dil aynı zamanda göçebedir Faulkner’da. Yazarın karakterleri daima hareket halindedir. Kimi yazgısından kaçan Joe Christmas gibi sürekli yola vurur kendini, kimi köyden kasabaya gider. Ancak karakterlerin hepsi kendi savunmasız ve ayrıksı kaderlerini elinde tutan birer hikaye anlatıcısıdır ve geçmiş, bugün, gelecek arasında doğrusal olmayan söylemler ve pratikler yaratarak Güney’in sözde gerçeğini sorgularlar. Bu anlamda Faulkner’daki gerçek her zaman imalıdır, performatiftir ve tek bir kalıba sığmaz. Okur ise gerçeği iki eliyle sımsıkı tutmaktansa ancak hissedebilir onu. Tıpkı Ses ve Öfke’nin Benjy’sinin ağzından çıkmaya çabala-yan sözcükleri gibidir gerçek Faulkner’da. Statükoya karşı farklı bir bilince tutunmuş, Mississippi’nin uzun kolları gibi firari ve yeniden kurgulanmaya açıktır.

Faulkner'a bir giriş

Faulkner düzensiz yazar, bir Péric ya da Nabokov gibi arşiv araştırmaları ve plan yapmaz, notlar almaz. Bunun kendini sınırlayacağını düşünür. Ona bu tür şeyler sorulduğunda ise bu tür tekniklerden anlamadığını, hatta ilgilenmediğini söyler. Onun romanları ve hikâyeleri bir cümleyle ya da bir anekdotla başlar ve devam eder, karakterleri yazma süreci içerisinde doğar ve gelişir, onun metinlerine asıl yönünü veren yazma eylemidir. Karakterlerinin ne söyleyip hissettiğini yazmak için elinde kalemle onların peşlerinde koştuğunu da gene bu bağlamda söylemiştir.

İsmail Akgöl

Faulkner. Alkolik, ağzından sarkarken vücudunun en doğal uzantısı sayabileceğimiz piposu ve av tüfeğiyle o Güneyli küçümen. Roman yazmasını kısa boylu oluşunun yanında başarısız şairlik girişimine, tarihin, o günlerde bir aygır kadar kıızırmış tarihin de iğdiş edilip uysallaşmış olmasına borçluyuz. Çünkü elimizde bunlarla ilgili neredeyse bir Faulkner kitaplığı oluşturacak kadar çok sayıda öykü var. Bol kumaş pantolonlar, tüvit ceketler ve kaba sayılabilecek kunduralar giyen, kartal gagası gibi burnu ve bir bıyığa ne kadar hayranlık duyulabilecekse o kadar hayran olunabilecek düzgünce kesilmiş bir bıyığı olan bu adamın doğaya, insanlığa, bütün yaradılışa aşk duyduğu onu tanıyanlarca sık sık aktarılır ve söz konusu aşk kitaplarının da başlıca konusudur.

Birçok entelektüel, yazar, ya da düşünür gibi onun da okula karşı ilgi ve isteği gitgide azaldı ve okuldan kaçtı. Liseyi bitirmeden bıraktı ve büyük-babasının bankasında çalışmaya başladı. Küçük yaşlarda yazarlık denemeleri olduğunu biliyoruz. Hatta entelektüel denebilecek bir kadın olan annesinin üzerindeki etkisini kendisi de ifade etmiştir. Kelimeleri kullanmadaki, neredeyse bir jumanji oyunundaki gibi kitaplardan fırlayıp karşımıza dikilecek kadar gerçek karakterler yaratma ve mekan inşa etmedeki ustalığını kendi yakın çevresinden, hatta hayli renkli bir kişilik olan büyük büyük babası Albay William Cuthbert Faulkner'den aldığını söylemek için yeterince ön bilgiye sahibiz sanırım.

Büyük dede iç savaşa katılmış, siyasetle ilgilenmiş, zencilerin demokratik haklarını kullanmalarına mani olacak girişimlerde bulunmuş ve bunların yanında bir de roman yazarak adından söz ettirmeyi başarmış. Torun Faulkner de 1. Dünya Savaşı'na katılmak için Kanada Hava Kuvvetleri'ne ka-

“

“Yoknapatawpha küçültülmüş, sıkıştırılmış bir dünyanın örneği, onun haritasıdır. Bu dünyada insanlar doğaya ve diğer canlılara karşı suç işlerler, birbirlerine karşı, tanrıya ve tanrının sevgisine karşı suç işlerler, insan uygarlığının ilerlemesine sebep olan bütün atılımlar doğanın ve diğer canlıların zararına yapılır...”

tılacak fakat eğitim tamamlanamadan savaş sona erecekti. Büyük büyük babasının tersine o Amerikan İç Savaşı'nda zencilerin yanında yer alacak ve onların demokratik haklarını savunacak, hemen hemen her kitabında zenci sorununa zencileri idealleştirmeden, bir zenci 'yaşam formu' yaratmadan değinecekti. Eylem gücünden, girişimcilikten ve başarıdan yoksun hayatının onu nasıl yazarlığa ittiğini *Yenilmeyenler*'de okuruz: “*Harekete geçenler, geçer ve yaparlar, ama harekete geçemeyenler geçemedikleri için acı çeker ve bunun hakkında yazarlar.*” 1962'de Oxford'da öldüğünde ardında onlarca roman, hikâye, oyun metni ve senaryo bırakarak, silik varoluşunun öcünü hayattan böyle alacaktı.

DÜŞSEL YER: YOKNAPATAWPHA

Faulkner'in romanlarında açtığı ve tedavülde tuttuğu dünya her ne kadar uydurma bir ad olan Yoknapatawpha diye çağrılrsa da bu düşsel yer, insanı, tarihi, kültürü ve sorunlarıyla dünyaya karşılık gelen bir mekandır. Yoknapatawpha küçültülmüş, sıkıştırılmış bir dünyanın örneği, onun haritasıdır. Bu dünyada insanlar doğaya ve diğer canlılara karşı suç işlerler, birbirlerine karşı, tanrıya ve tanrının sevgisine karşı suç işlerler, insan uygarlığının ilerlemesine sebep olan bütün atılımlar doğanın ve diğer canlıların zararına yapılır ve bu zarar *Çılgın Palmiyeler*'de “*Tüm yaratıklar arasında yalnızca insanın doğal duyularını bile bile körelttiğini ve bunu öteki yaratıkları zarara uğratarak yaptığını...*” diye ifade edilir, gene hem bir avcılık öyküsü hem de sembolik bir okumayla modernizmin doğayla savaşı olarak okunabilecek *Ayı* isimli öyküsünde de bu konu dile getirilir. Tanrı doğayı tüm insanlar için yaratmış ama insan doğaya çitler öreerek, kazıklar dikerek bu eşitliği baltalamıştır ve di-

şil doğaya zarar vererek lanetlenmiştir. Bu lanetin ortadan kalkması ve kadim ilişki tarzının yeniden kurulması için insanın eskil tarihindeki gibi bütüncül bir dünya görüşü geliştirmesi gerekmektedir, fazlasıyla Rousseaucu mantığa benzer bu mitsel önermede insan eşitsizliğinin en arkaik tarihi de anlatılır. Bu anlatılarda Hıristiyanlık etkisi görülse de Hıristiyanlık inancındaki gibi Faulkner, insanın dünyaya suçlu olarak geldiğine inanmaz, günahı ve değeri yaratanın insanın doğadaki ve insanlar arasındaki eylemleri, ilişkileri olduğunu iddia eder. İnsana bütün varlıklar için sorumluluk yükleyen kutsal kitaptaki yaratılış öyküsü üzerinde durarak, doğa, canlılar ve insan ilişkisini, varlığı bütünleyen bu zemin üzerinde sorgular ve tarihsel gerçeklikte bu ilişkiyi yeniden kurar. *“Çünkü O söyledi Kitap’ta yeryüzünü nasıl yarattığını, yaptığını ve baktığını ve iyi olduğunu söylediğini. Ve sonra O insanı yaptı. O ilk önce yeryüzünü yaptı ve yeryüzünü dilsiz yaratıklarla doldurdu ve sonra O insanı yarattı yeryüzünde O’nun temsilcisi olsun ve yeryüzünde ve yeryüzündeki hayvanlar üstünde O’nun adına egemen olsun diye, ama kendisi ve soyu sopusu adına sonsuza değin değişmez haklara sahip olsun diye değil.”* Faulkner’in doğa betimlemelerindeki dağ, yol ve tepelerin kırık ve kesilmiş, pastel boyayla yapılmış gibi duran bozuk yapısı da mekanik uygarlığın durmadan “bilinçli ve doğurgan” doğanın bağrında yaralar açmasıyla, insanın, sorumluluk duymaksızın, bütün canlıları sonsuz arzu ve iştahına yetiştirmeye çalışırken bunlara zarar verip yapısını bozmasıyla ilgilidir. Romanlarındaki birçok karakterin doğayla ilişkisi bozuk ve sorunludur.

Ayı’da Flem Snopes adında bir banker Old Ben’in yaşadığı ormanı parselleyerek burjuva ailelere satıp imara açar, Ses ve Öfke’de Jason, doğadan ve doğadaki canlılardan iğrenir, hatta serçe ve güver-

“

“Faulkner’in doğa betimlemelerindeki dağ, yol ve tepelerin kırık ve kesilmiş, pastel boyayla yapılmış gibi duran bozuk yapısı da mekanik uygarlığın durmadan “bilinçli ve doğurgan” doğanın bağrında yaralar açmasıyla, insanın, sorumluluk duymaksızın, bütün canlıları sonsuz arzu ve iştahına yetiştirmeye çalışırken bunlara zarar verip yapısını bozmasıyla ilgilidir. Romanlarındaki birçok karakterin doğayla ilişkisi bozuk ve sorunludur.

“

...Buna karşı romanlarında doğayla ilişkilerini koruyan karakterler ise, ya çocuklar ya da zenci ve Kızılderililerdir, bunlar da çoğu kez gülünç ve uyumsuz karakterler olarak karşımıza çıkar.

cinlerin oraya buraya pislemelerine ifrit olup hepsini öldürmek ister ama onları öldürmek için yapılan masrafa bile değmeyeceklerini düşünür, anne ise, doğadan ve doğanın sesinden, kıpırtılarından uzaklaşıp nerdeyse cam bir fanusa benzeyen odasında zayıf bir ışık gibi yaşamaya devam eder, onu dışarıda nadiren görürüz, hayvanlar ve doğadaki diğer canlılar onu ürkütürken, makineler ona güven verir, *Kutsal Sığınak*'ta Benbow'da bu ilişkiyi yitirmiş bir kişidir. *Çılgın Palmiyeler* ve *Irmak Baba* adlı iki uzun öyküde ise sözünü ettiğimiz ilişki birbirinin antitezi olarak verilir, Irmak Baba'da taşan Mississippi Nehri doğayı temsil eder, öykü nehrin taşmasıyla zor durumda kalan insanlara yardım etmeleri için geçici olarak serbest bırakılan tutuklulardan birinin hamile bir kadına ve doğumuna yardım etmesi üzerinden anlatılır, mutlak bir sorumlulukla hayatlarını kurtardığı kadın ve bebek dolayısıyla ırmak ona ve diğer insanları kurtaran mahkumlara karşı sevecen ve iyi davranır. Fakat *Çılgın Palmiyeler*'de her şeyden ve tüm bağlantılardan uzakta saf aşkı yaşamaya ve aşklarına mani olacak bebeklerini yok etmeye çalışan iki sevgiliye doğa pek de iyi davranmaz, soğuk ve açlıkla mücadele ederler, erkeğin henüz tıp stajını tamamlamadığı için cerrahlik deneyimi olmadan kürtaj yapmaya kalkması sevgilisinin hayatına mal olur, kendisi de bundan hüküm giyer. Buna karşı romanlarında doğayla ilişkilerini koruyan karakterler ise, ya çocuklar ya da zenci ve Kızılderililerdir, bunlar da çoğu kez gülünç ve uyumsuz karakterler olarak karşımıza çıkar.

HEP SHAKESPEARE KİTABIYLA DOLAŞAN FAULKNER

Uzak kalmamak için yanında hep bir Shakespeare kitabı taşıdığını söyleyen Faulkner'in karakterleri de kahramanlarının trajik yönüyle Shakespeare'e

“

“...O her şeyden önce insana inanır, insanın bütün kötülüklerden arınmış, hesaplardan, çıkarlardan, kıskançlık ve ayrımcılıklardan, savaş ve cehaletten kendini ve diğer insanları kurtaracak ve bir dünya oluşturabilecek güçte olduğuna inancını korumuştur. Çünkü dünyada olmanın bir anlamı vardır, ve bu yargı da onun tanrıya olan inancıyla ilişkilendirilebilir.

benzerler, karakterler ortaya çıkar, yasa dışına itilir, acı çekerler, mücadele eder ve ölürlür. Bu kapsamda değerlendirilebilecek en yalın karakter *Ağustos Işığ*'ındaki bir İsa imgesi olan otuz üç yaşındaki Joe Christmas'tır.

Amerika'nın dinsel inancı yaşayış tarzını çok sert bir şekilde eleştirdiği romanda Christmas çoktan yasa dışına itilmiştir, etine, kara derisine çakılmıştır, kendinden dışarı çıkmak onun için imkânsızdır, çünkü o, insanların beyaz ve siyah olarak ayrıldığı bir toplumsal yapının içine doğar, beyaz ya da siyah olarak değil, sadece insan olarak kabul görmek için mücadele eder, ve bir sokakta insanlar tarafından linç edilir, öyle ki, yeryüzündeki bütün kötülükler onun kara bedeniyle bütünleşmiş gibidir, kötülüğün hüküm sürdüğü bir dünyada kendini kurban eden bir İsa gibidir o. Christmas gibi diğer kahramanlarının mücadelesi de başarısızlıkla sonuçlanır, ya yenilirler ya da varlıkları ortadan kalkar.

Fakat buradan umutsuz bir tablo çıkartacağımız anlamına gelmesin bu. O her şeyden önce insana inanır, insanın bütün kötülüklerden arınmış, hesaplardan, çıkarlardan, kıskançlık ve ayrımcılıklardan, savaş ve cehaletten kendini ve diğer insanları kurtaracak ve bir dünya oluşturabilecek güçte olduğuna inancını korumuştur. Çünkü dünyada olmanın bir anlamı vardır, ve bu yargı da onun tanrıya olan inancıyla ilişkilendirilebilir. Dünyayla, canlılarla ve insanlarla arasındaki ilişki bu metafizik düzlemde anlam bulur. Bu izleğin en güzel göstergesini de *Kurtar Halkımı Musa*'da buluruz: “Burada, yeryüzünde, olup biten her şeyi bir düşün. Düşün ki yaşamak, hayattan tat almak için kaynayan güçlü kanı sonunda toprak emiyor. Elbette aynı zamanda keder ve

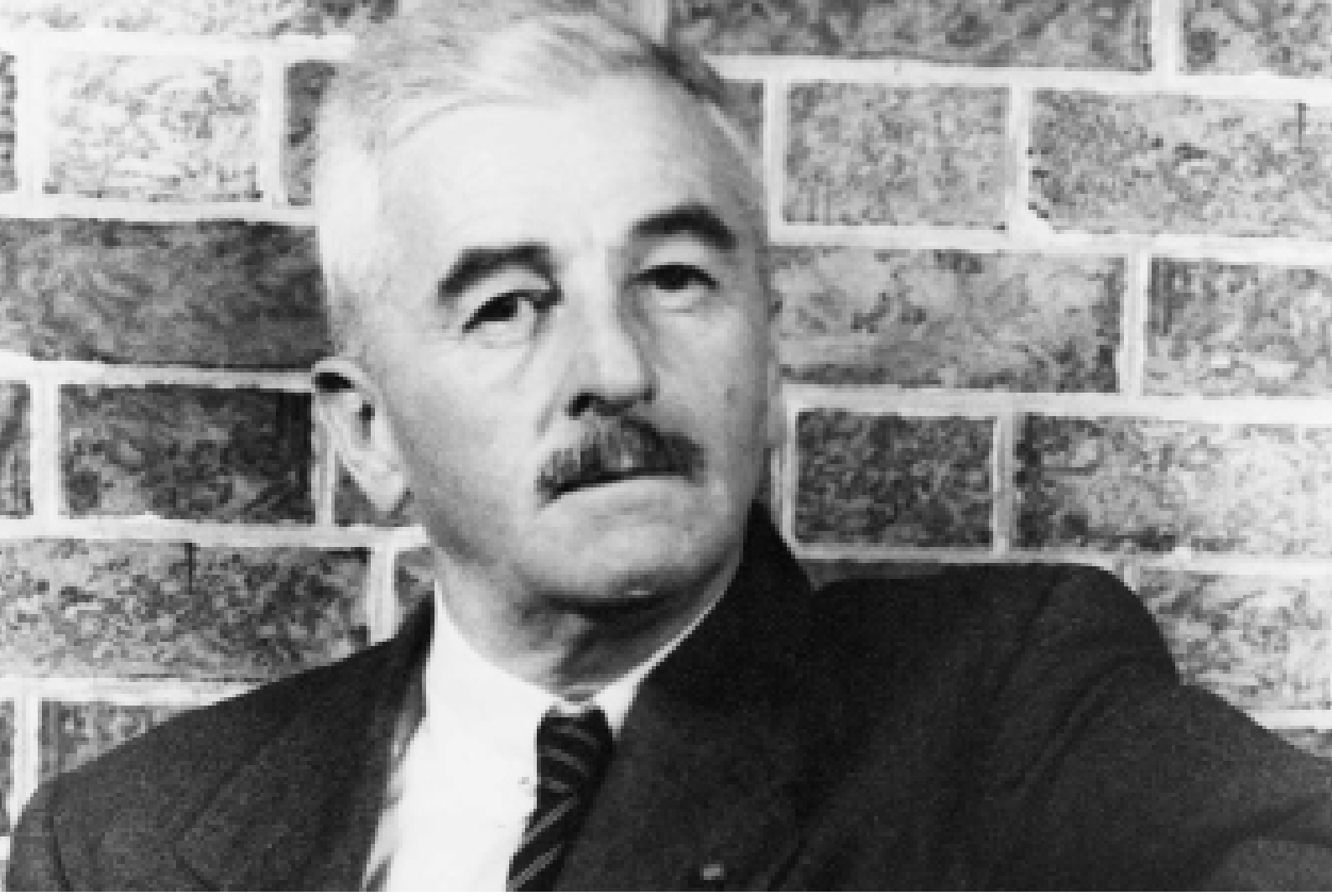
acı da var, ama gene de, her şeye karşın, hayat yaşayana bir şeyler, pek çok şey veriyor, çünkü sonuçta acı çekmek olduğuna inandığın bir şeye katlanmak zorunda değilsin, her zaman bunu durdurmayı, buna bir son vermeyi seçebilirsin. Ve acı çekmek, kederlenmek bile hiçlikten iyidir, yaşamamaktan kötü yalnız bir tek şey vardır, o da utanç. Ama sonsuza dek yaşayamazsın ve hayat her zaman sen tüm olanakları yaşayıp tüketmeden önce biter. Ve bütün bunlar bir yerlerde var olmayı sürdürmeli, bütün bunlar yalnızca bir yana atılmak için icat edilmiş, yaratılmış olamaz.”

Faulkner düzensiz yazar, bir Péc ya da Nabokov gibi arşiv araştırmaları ve plan yapmaz, notlar almaz. Bunun kendini sınırlayacağını düşünür. Ona bu tür şeyler sorulduğunda ise bu tür tekniklerden anlamadığını, hatta ilgilenmediğini söyler. Onun romanları ve hikâyeleri bir cümleyle ya da bir anekdotla başlar ve devam eder, karakterleri yazma süreci içerisinde doğar ve gelişir, onun metinlerine asıl yönünü veren yazma eylemidir. Karakterlerinin ne söyleyip hissettiğini yazmak için elinde kalemle onların peşlerinde koştuğunu da gene bu bağlamda söylemiştir.

Sanatçının patronaj yoluyla birinin hükmüne alınıp propaganda nesnesi haline getirilmesi konusunda ise bu gibi sanatçıların ikinci sınıf sanatçı olduğunu, gerçek sanatçının kimsenin kontrolü altına giremeyeceğini, çünkü zaten sanatçının da kendi kendisini kontrol edemediğini söyleyerek aşkın bir gerçeği dile getirir.

“

“Onun romanları ve hikâyeleri bir cümleyle ya da bir anekdotla başlar ve devam eder, karakterleri yazma süreci içerisinde doğar ve gelişir, onun metinlerine asıl yönünü veren yazma eylemidir. Karakterlerinin ne söyleyip hissettiğini yazmak için elinde kalemle onların peşlerinde koştuğunu da gene bu bağlamda söylemiştir.”

William Faulkner'ın 'Yenilmeyenler'i: **Savaş savaştır**

William Faulkner "Yenilmeyenler" kitabında savaşı arka plana alarak, yaşlı bir kadın, bir çocuk ve onun siyah köle arkadaşının başrolde olduğu bir öykü kuruyor. Faulkner, kitapta savaşın 'büyü'sünü, çocuk karakterlerin savaşa dair hayallerini ve kafalarındaki savaş imgelerini bozarak gösteriyor, büyüklerin zafer anlatılarını çökertiyor ve çocukların gözünde onları küçük düşürüyor.

Emek Erez

“

Bana kalırsa, yazar okurlarının bileceği gibi bilinç akışı tekniğinin iyi uygulayıcılarından. James Joyce, Virginia Woolf gibi yazarların öncülüğünde ortaya çıkan bu teknik Faulkner'ın "Ses ve Öfke" adlı metninde çoklu anlatıcılarla, farklı zihinlerin bakış açıları için içine katılarak uygulanır ve ortaya okuma zevki yüksek bir metin çıkar.

Savaşı anlatıya taşımak zordur. Çünkü bahsettiğin konu ölümle, açlıkla, yıkımla ilgili olunca nereden nasıl anlatacağım sorusu, yazar için kolay olmayan bir süreç içerir. Savaşı anlatırken ordulardan, komutanlardan, devletlerden, nedenlerden, sonuçlardan çok; cephe gerisinden konuşmak, onun "sıradan insan" üzerindeki etkilerini görünür kılmak daha önemli. Böylece anlatılan zafer anlatısı olmaktan çıkar ve okur hâlâ savaş ve militarizmle yüzleşmemişse kafasında sorular oluşabilir. Elbette her metnin böyle bir işlevi olması gerekmez veya bu kesinlikle böyle olmalıdır gibi bir iddiamız yok ancak kendi okuma deneyimimde bu tarz metinleri öncelediğimi söyleyebilirim. Bu anlamda değerli bulduğum kitaplardan biri de William Faulkner'ın Yenilmeyenler'i. Kitap Amerikan İç Savaşı veya Kuzey-Güney Savaşı olarak bilinen dönemden okura seslenirken, Faulkner anlatısını daha çok savaşın Güney tarafı üzerinden oluşturuyor. Kitabın kahramanları da Güney'in "sıradan" insanları. Bir yanda süren savaş, diğer yanda insanların hayatta kalma çabaları Faulkner'ın metninde yerini alıyor ve okuru savaşın farklı yüzleriyle baş başa bırakıyor.

Ayrıca, Faulkner yazınında da bu metnin ayrı bir yeri var. Bana kalırsa, yazar okurlarının bileceği gibi bilinç akışı tekniğinin iyi uygulayıcılarından. James Joyce, Virginia Woolf gibi yazarların öncülüğünde ortaya çıkan bu teknik Faulkner'ın "Ses ve Öfke" adlı metninde çoklu anlatıcılarla, farklı zihinlerin bakış açıları için içine katılarak uygulanır ve ortaya okuma zevki yüksek bir metin çıkar. Ancak yazar Yenilmeyenler'de, metni çocuk karakteri Bayard Sartoris'in bakışıyla anlatıyor.

RÜYAYI GERÇEKLERİN ÖNÜNE KOYMAK

Savaş için en çok kurulan cümlelerden biri hakikatin yok olmasıdır. Savaş her şeyi öyle belirsizleştirir ki kim doğru söylüyor, kim dost, kim düşman ayırt edilemez hâle gelir. Zaman sadece o an olup bitende donar birkaç saat sonrası bile tahmin edilemez. Belki de bu durumu anlatmak için Faulkner, karakterlerinin diyaloglarında gerçekliği ve inanılabilirliği rüyalar üzerinden belirliyor. Örneğin; Evin bahçesinde gömülü gümüş dolu bir sandık var, büyükanne Rosa gördüğü rüya nedeniyle onu taşımaya karar veriyor ancak sandığı başka bir yere götürmek için bir geceye ihtiyacı var. Bundan dolayı gördüğü rüyanın etkisiyle sandığı o gece odasında tutmak istiyor. Başlangıçta bu fikre pek sıcak bakılmıyor çünkü sandık çok ağır ve sabah geri taşınması gerekecek ancak büyükanne sandıkla ilgili gördüğü rüyadan bahsedince işler değişiyor ve sandık odaya taşınıyor. Burada rüya görmüş olmanın ikna edici bir yanı olduğunu görüyoruz. Bu belki de insanların kriz anlarında bir işarete, kendilerine yol gösterecek metafizik bir şeylere inanma ihtiyacından kaynaklı. Metinde başka diyaloglarda da benzer durumlara rastlanıyor. Kısacası savaşın ortasında yaşayan bu insanlar için rüyanın hakikati o an yaşanan gerçeklikten -mesela sandığın çok ağır olmasından- daha önemli hâle geliyor.

SAVAŞ ‘BULUT’ DEĞİL

Ayrıca, Faulkner’in bu metninde savaşa uzaktan tanık olanların, onu asıl yaşayanlarla kurduğu ilişki iyi anlatılıyor diyebiliriz. Metinde, çocuk karakterlerin kafasında savaş daha çok baba John Sartoris’in anlattıkları üzerinden şekilleniyor. Mesela, kitabın çocuk karakterlerinden “zenci” Ringo

“

Burada rüya görmüş olmanın ikna edici bir yanı olduğunu görüyoruz. Bu belki de insanların kriz anlarında bir işarete, kendilerine yol gösterecek metafizik bir şeylere inanma ihtiyacından kaynaklı. Metinde başka diyaloglarda da benzer durumlara rastlanıyor. Kısacası savaşın ortasında yaşayan bu insanlar için rüyanın hakikati o an yaşanan gerçeklikten -mesela sandığın çok ağır olmasından- daha önemli hâle geliyor.

için dinlediklerinin de etkisiyle savaşın yapıldığı yer bir bulut imgesinde varlık kazanıyor. Ringo o bulutu efendisi Sartoris'in savaştığı, düşmanları alt ettiği uzak yer olarak kafasında somutlaştırıyor. Böylece Faulkner, savaşı birebir yaşamayanın, uzaktan gözleyenin, durumunu bu imge ile anlatmış oluyor. Çünkü savaş ve kahramanlık hikâyeleriyle büyümüş bir çocuk için uzaklık duygusu, orada olma hissiyle birleşiyor, bir bulut savaşılan ve kahramanlık yapılan yer olarak hayal edilebiliyor. Bu militarist kültürle büyüyen çocukların durumunu hatırlatıyor, savaş hayalde bir bulut gibi uzak ve kahramanca; unvanlar, madalyalar, zaferler şeklinde anlatılanlarda yerini alıyor. Oysa gerçeklik öyle değil, ki metnin ilerleyen bölümlerinde, savaşın kalbine doğru çıkılan yolculukta, Ringo ve Bayard için savaşın tanımını yine bu uzaklık ile ilişkilendirilerek değiştiriliyor. Ringo, Sartoris ailesinde "köle" statüsünde bir "zenci" Bayard ise evin "beyaz" çocuğu ancak aralarındaki ilişki bu farkı belirsizleştiren eşit bir ilişki olarak tanımlanabilir. Bu iki çocuğun aralarındaki hiyerarşiyi belirleyen şey birinin diğerinden fazla şey görmüş ve tatmış olması. Örneğin: Bayard'ın Hindistan cevizli pasta yemiş olması, tren yolu ve tren görmesi gibi. Bu ayrıntıyı anlatma sebebim gümüş dolu sandıkla savaşın gerçekleştiği yere doğru çıktıkları yolda, Ringo'nun tren yolu ve tren göreceğini umarak Bayard'ın gördüklerine yetişme çabası gütmesi. Ancak ulaştıklarında savaş nedeniyle tren yolunun tahrip edildiğini görüp, akrabalarından evlerinin yakılıp yıkıldığını dinliyorlar ve işte o noktada onlar için savaşın anlamı değişiyor: "Biz -Ringo'yla ben- orada oturup Drusillayı dinlerken aynı şaşkınlık içinde birbirimize bakıyor, aynı inanılmaz soruyu soruyorduk: O sırada biz nerede olabilirdik? Acaba ne yapıyorduk ki, yüz mil uzakta da olsak, bunları sezememiş, hissedememiş, durup birbirimize hayretle heyecanla bakmamıştık? Çünkü bizce savaş buydu işte."

Çocukların kafasındaki savaş anlatısının değişiminin imlediği şey uzaktan savaş seyirciliği yapmakla onun içinde olmak arasındaki fark. Hele ki günümüzde canlı yayından başkasının başına gelene seyirlik etmek kolay, çocuklara okullarda militarist bir eğitim verip, kahramanlar ve zaferler üzerinden bir anlatı oluşturmak kolay çünkü hepsi bir şekilde uzak ama felâkete yakınlaşınca yaşanan, o anlatılanın yapısını bozuyor çünkü savaş bir bulut değil savaş yıkım, çaresizlik, acı. Çocuk karakterlerin o an yüzleştiği bu ve geriye “bu kadar yakınımda oldu ve ben farkına bile varmadım” hissi kalıyor. Çünkü kitabın şu cümlelerinde de ifade edildiği gibi: “Savaş savaştır: Barut çağında, patlayan hep aynı baruttur; barutun bulunmadığı zamanlar, saldırı da savunma da hep demirle yapılır – aynı öykü, aynı anlatım, bir sonraki ya da bir öncekinin farkı yok. Evet biliyorduk, ortada bir savaş vardı; buna inanmak zorundaydık, tıpkı son üç yıldır yaşadığımız hayata ancak ‘yokluk ve acı’ adının verilebileceğine inanmak gibi. Gene de savaşın görkemine ilişkin bir kanıt yoktu; aslında bu yönde bir kanıt bulunmadığı gibi, ortada suratımıza fırlatılmış ters yönde son derece sefil ve inkârı olanaksız bir kanıt vardı...” Savaşın tek kanıtı acı, ölüm, açlıktan kemikleri görünen atlar, yersiz yurtsuz kalmak... Tüm bunlar nedeniyle baba John Sartoris’in anlattıkları yıkılıyor ve savaş iki çocuğun gözünde görkemini kaybediyor. Faulkner, metninde savaşın ‘büyü’sünü, çocuk karakterlerin savaşa dair hayallerini ve kafalarındaki savaş imgelerini bozarak gösteriyor, büyüklerin zafer anlatılarını çökertiyor, çocukların gözünde onları küçük düşürüyor.

“

“Savaşın tek kanıtı acı, ölüm, açlıktan kemikleri görünen atlar, yersiz yurtsuz kalmak... Tüm bunlar nedeniyle baba John Sartoris’in anlattıkları yıkılıyor ve savaş iki çocuğun gözünde görkemini kaybediyor. Faulkner, metninde savaşın ‘büyü’sünü, çocuk karakterlerin savaşa dair hayallerini ve kafalarındaki savaş imgelerini bozarak gösteriyor, büyüklerin zafer anlatılarını çökertiyor, çocukların gözünde onları küçük düşürüyor.

ERKEKLİK VE MİLİTARİZM

Bu kitabı benim açımdan değerli kılan bir diğer sebep Faulkner’in savaşı erkeklik ile özdeşleştir-

“

“...Ancak “zenci” ve “beyaz” ayrımı yapmadan açıklıkla, yıkımla mücadele eden halkı için direnen bir kadın o aynı zamanda. Bulduğu düzenbazlık yöntemiyle orduyu dolandırıp elde ettiği kazancı zor durumda olan insanlara dağıtıyor. Tüm prensiplerini bir yana bırakıp, halkını doyuran bu kadın şüphesiz ki anlatılan hikâyede, Faulkner’ın asıl kahramanı olarak nitelenebilir.

mesi, yaşananları kadınların, çocukların bakışıyla anlatması ve onları “yenilmeyenler” olarak göstermesi. Kitabın kadın karakterlerinden Drusilla’nın şu cümleleri kadın bakışını yansıtmaları açısından örnek gösterilebilir: “... Genç erkekler atlarına binip gidiyor, o güzel savaşlarda ölüyorlar; ayrıca yalnız başına yatmak zorunda bile değilsin, uyumak zorunda bile değilsin, bu yüzden yapman gereken tek şey, arada bir köpeğe sopayı göstermek ve ‘Hiçbir şey için teşekkürler Tanrım’ demek.” Çocuk ve kadınlar için yaşam, savaş ve ölüm haberleri içinde hayatta kalmaya çalışmak oluyor, elde kalan ise Drusilla’nın dediği gibi, “hiçbir şey”. Ancak Faulkner’ın yarattığı kadın karakterleri güçsüz, kederine razı gelmiş insanlar olarak kodlamak yanlış olur; tam tersine mücadeleciler, direnişçi, erkeklerin savaşını yaşamdan yana çevirmeye çalışan kahramanlar olarak bahsedilebilir onlardan. Mesela büyükanne Rosa Millard, inançlı, yalandan ve küfürden nefret eden, çocuklar yalan söyleyince veya küfür edince ağızlarını defalarca sabunlu su ile çalkalatarak Tanrı’nın günahlarını bağışlamasını uman bir karakter olarak çıkıyor karşımıza. Ancak “zenci” ve “beyaz” ayrımı yapmadan açıklıkla, yıkımla mücadele eden halkı için direnen bir kadın o aynı zamanda. Bulduğu düzenbazlık yöntemiyle orduyu dolandırıp elde ettiği kazancı zor durumda olan insanlara dağıtıyor. Tüm prensiplerini bir yana bırakıp, halkını doyuran bu kadın şüphesiz ki anlatılan hikâyede, Faulkner’ın asıl kahramanı olarak nitelenebilir. Çünkü şu cümlelerde yıkım durumunda asıl kahramanın kim olduğuna yapılan vurgunun bir amacı var: “Asker olmak için silah taşımak gerekmediğini, silah taşımayanların da yurtlarına hizmet ettiklerini, tek bir çocuğu açlıktan ve soğuktan kurtarmanın Tanrı’nın gözünde bin düşman öldürmekten daha iyi olduğu falan.” Büyükannenin yaptığı buydu işte ve Faulkner bu metnin savaşçı kahramanı olarak görebileceğimiz John Sartoris’e karşı büyükanneyi öne çıkarırken,

kahraman olmak için savaşmak gerekmediğinin altını çizerken başka bir bakış getiriyor. Ayrıca yazar, metinde erkekleri savaştan haz alan ve ondan beslenenler olarak betimlerken, kadınları bilge bir yere konumlıyor ve onların erkeklerden akıllı olduğunu sıklıkla vurguluyor, çektiklerinin nedenini genellikle erkeklere bağlıyor. Örneğin: “Ancak dediğim gibi, kadınlar için garip bir dönem diye bir şey yok belki: Onlar için zaman, erkek milletinin tekrar tekrar yaptıkları budalalıklarla dolu...” Veya askerlik ve erkeklik arasında ilişki kurulan şu cümleler: “...Tümüyle erkeklere özgü işlerin yapıldığı bir dünya düzeninde yaşadıktan sonra, ondan vazgeçmek istemiyorlardı: Tehlikeyi, savaşın kendisini seviyorlardı belki de çünkü erkekler eskiden beri, bir tek tehlike ve savaştan kaçınmak dışında, akla gelebilecek her nedenle hep barışsever davranmışlardı.” Metnin erkekleri savaş anlatılarıyla büyüyorlar, başta bahsettiğimiz Ringo ve Bayard’ın hislerinin metnin diğer erkekleri için de geçerli olduğunu söyleyebiliriz hatta. Militarizm erkeklik inşasının önemli boyutunu içeriyor ki bu metnin en çarpıcı yanlarından birinin bu konuya dikkat çekmesi olduğunu düşünüyorum.

“Metnin erkekleri savaş anlatılarıyla büyüyorlar, başta bahsettiğimiz Ringo ve Bayard’ın hislerinin metnin diğer erkekleri için de geçerli olduğunu söyleyebiliriz hatta. Militarizm erkeklik inşasının önemli boyutunu içeriyor ki bu metnin en çarpıcı yanlarından birinin bu konuya dikkat çekmesi olduğunu düşünüyorum.”

ÖZGÜRLÜĞÜ BİLMİYENLER

Başta da bahsettiğimiz gibi Faulkner’in Yenilmeyenler’i, Kuzey-Güney savaşları olarak da bilinen Amerikan İç Savaşı’na odaklanıyor. Bu savaşta Kuzey’in daha doğrusu Abraham Lincoln’un vadi köleliğinin kaldırılması. Güney, tarım alanında gelişmiş bir yerken Kuzey daha çok sanayi alanında gelişmiş bir bölge. Güney’de siyahlar tarım işlerinde köle olarak kullanılıyor ve Kuzey’in vaadi siyahları özgürleştirmek ancak onları gelişen sanayileri için iş gücü olarak gördüklerini de göz ardı etmemek gerekiyor bana kalırsa. Sonuçta yıllar süren savaş sonucu kölelik kalkıyor ve buna kötü de-

nemez. Faulkner'ın anlatısında siyahların durumu özgürlüğü bilmeyen ama onun için umutlananlar olarak anlatılıyor. Çünkü yıllarca efendilerinin topraklarında çalışmış, orayı yurt edinmiş bu insanlar için özgürlük bilinmeyen ama umutkâr bir vaat. Bunun üzerine düşününce ve metinde siyahların şaşkınlığını görünce insan şöyle düşünüyor: Öznenin elinden özgürlüğü alınca, itaatkârlık içe işleyince geriye hiçlik kalıyor. Çünkü özgürlük öğrenilebilir olmaktan çok duyumsanan bir durum. Faulkner'ın metninde anlatılan biraz bu ruh hâlini hatırlatıyor ve “köleler” için özgürlüğün anlamı, bir umut ne olduğu bilinmeyen bir dürtü olarak anlatıya taşınıyor: “...Onlardaki bu dürtü, peşinden gittikleri, kendi derilerinden daha kara, akıl dışı bir vehim, bir düş anlamaları olanaksız; çünkü geçmişten kalan köklü gelenekleri olmadığı gibi, aralarındaki yaşlıların bile belleklerinde ötekilere anlatabilecekleri, ‘Bulacağımız budur’ diyebilecekleri, hiçbir şey yoktu...” Yıllarca bedeni ve emeği sömürülmüş bu insanların özgürlüğe dair hayali belirsiz, çünkü belleklerinde ona dair anlatabilecekleri bir şey yok, gelecekte nasıl bir hayatın olabileceğine dair bir bilgi yok ve Faulkner bunun duygusunu okura hissettiriyor.

Yenilmeyenler, William Faulkner,
Çevirmen: Necla Aytür, 192 syf., Yapı
Kredi Yayınları, 2012.

Faulkner'ın *Yenilmeyenler*'i konuyu savaşın gerisinde olanlar üzerinden ele alması, erkeklik ve militarizmi özdeşleştirmesi, çocukların ve kadınların gözünden savaş anlatması bakımından kıymetli bir metin. Ayrıca böyle ağır bir konuyu yer yer esprili bir dille anlatabiliyor. Savaşlar yeryüzünün lâneti gibi, savaş tüccarlarının kazanç kapısı, liderlerin kahramanlık sevdası, vahşi kapitalist politikaların ayakta durma sebebi ve tüm bunlar nedeniyle insan türünün bir türlü aşamadığı... Bundan dolayı, Faulkner'ın metni bir klasik ve hâlâ söylediği çok şey var.

Faulkner: Ahlak dışı biridir yazar

William Faulkner'ın seçme öykülerinden oluşan "Emily'ye Bir Gül" kitabı Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlandı. "Emily'ye Bir Gül", Faulkner'in öykücü yönünü keşfetmek için okura iyi bir kapı aralarken; Faulkner, nefes alınamayacak hâldeki dünyayı, nefes almadan okumamıza olanak sağlıyor.

Okan Çil

“

“...İnsanlar katlanabilecekleri zorluk ve fakirliğin miktarını keşfedemeyecek kadar korkaktırlar gerçekte. Ne kadar dayanıklı olduklarını keşfetmekten korkarlar. Hiçbir şey iyi bir yazarı yok edemez. İyi bir yazarı alt edebilecek tek şey ölümdür.”

Willam Cuthbert Faulkner sadece yaşadığı yüzyılı değil, günümüzü de etkisi altına alan ender yazarlardan biridir. Kendini kötü bir şair olarak gördüğü için öyküye ve romana yöneldiğini söyleyen Faulkner, eserlerindeki atmosferi ve karakterleri oldukça sinematografik şekilde işlediğinden dolayı, Hollywood’da, Metro Golden Mayer’da senarist olarak da görev alır.

Sadece ölümünden sonra değil, yaşadığı dönemde de başarısı takdir gördüğü için “şanslı” yazarlardan biridir. 25 Eylül 1897’de Mississippi’de dünyaya gelir. Parlak bir öğrenci değildir ve sürekli olur olmaz işlerde çalışarak hayatını kazanmak zorunda kalır. Her ne kadar sıkıntılı bir gençlik geçirmişse de okumaktan, yazmaktan asla geri durmaz. O kadar ki Oxford’da postane müdürlüğü yaparken, mesai saatleri içinde sürekli kitap okuduğu için kovulduğu bile söylenir.

“Yazarın ekonomik özgürlüğe ihtiyacı yoktur. İhtiyacı olan tek şey bir kalem ve biraz da boş kâğıttır. Bildiğim kadarıyla beleş paranın yazarlığa olumlu etkisi yoktur pek. İyi bir yazar asla bir kuruma dahil olamaz. Bir şeyler yazmakla fazla fazla meşguldür o. Birinci sınıf bir yazar değilse, kendisini zamanım yok, ekonomik özgürlüğüm yok, diye kandırıyordur. İyi sanat hırsızlar, içki kaçakçıları ya da at hırsızları arasından da çıkabilir. İnsanlar katlanabilecekleri zorluk ve fakirliğin miktarını keşfedemeyecek kadar korkaktırlar gerçekte. Ne kadar dayanıklı olduklarını keşfetmekten korkarlar. Hiçbir şey iyi bir yazarı yok edemez. İyi bir yazarı alt edebilecek tek şey ölümdür.”

EMILY’YE BİR GÜL

Faulkner her ne kadar romanlarıyla tanınmış ve bu yoldaki başarısıyla 1949’da Nobel Edebiyat Ödü-

lü'ne, 1955'te Pulitzer Ödülü'ne layık görülmüş olsa da öykücü yanı sürekli arka planda kalmıştır. Hâlbuki öyküleri de romanlarına taş çıkaracak denli kuvvetli çatışmalar ve birtakım estetik yönelimler barındırmaktadır. Şimdi bu öykülerden bahsetmeye başlayalım.

Emily'ye Bir Gül isimli, Faulkner'ın seçme öykülerinden oluşan bir kitap yayımlandı geçtiğimiz günlerde. YKY etiketiyle raflardaki yerini alan bu kitap Güven Turna tarafından hazırlandı. Öykülerin çevirmenleriye ayrıca bahse değer. Bilge Karasu ve Ülkü Tamer başta olmak üzere, Aysun Arslan, Necla Aytür, Ünal Aytür, Ayberk Erkay, Gül Ülker Gül, Güven Turan, Burcu Oğuz...

Kitaba ismini veren Emily'ye Bir Gül adlı öykü, 1930'larda, ulusal bir dergide yayımlanan ilk öyküsüdür Faulkner'ın ve okuru tarafından hâlâ daha büyük bir beğeniyle karşılanmaya devam etmektedir. "Zavallı" Emily'nin cenaze töreniyle, o törene eşlik eden kasabalının düşünceleriyle başlayan öykü, Emily'nin ihtiyarlığına ve ölümüne giden yolu ustalıkla anlatırken, enteresan finaliyle de bir Hitchcock filmi tadı verir. Yönetmen Lyndon Chubbuck'la senarist H. Kaye Dyal bu tadı aldıkları için, 1983 yılında, öyküyü kısa filme dönüştürürler. ([Filmi izlemek için tıklayın.](#))

Faulkner bu denli başarılı bir kaleme sahip olmasına rağmen, hissettiği tereddüdü söylemekten çekinmez. Dahası bu tereddüdün, bütün yazarlarca paylaşılması gerektiğini iddia ederek "mutlak" olana dair arayışını diri tutar. Aksi takdirde düşündüğünü, düşündüğü gibi kusursuzca aktardığını ifade eden yazarlara "geriye boğazını kesmekten, kusursuzluğun öte tarafına geçmekten, intihar etmekten başka bir şey" kalmadığını belirtir.

“

Faulkner bu denli başarılı bir kaleme sahip olmasına rağmen, hissettiği tereddüdü söylemekten çekinmez. Dahası bu tereddüdün, bütün yazarlarca paylaşılması gerektiğini iddia ederek "mutlak" olana dair arayışını diri tutar.

VE GÜNEY

Faulkner, güneylidir. Güneyse muhafazakârlığıyla, ırkçılığıyla isim yapmış bir coğrafyadır. Hâlâ daha çekilen filmlerde, yazılan kitaplarda, Güneyin bu yönünü koruduğuna dair birtakım bulgularla karşılaşırız. Tarihsel olarak baktığımızdaysa; 12 Nisan 1864'teki Amerikan İç Savaşı'nda, Kuzey-Güney çatışmasının 4 yıl boyunca sürdüğünü ve 600 bin askerin ölümüyle, Kuzeyin galibiyetiyle sonuçlandığını görürüz. Kuzey galiptir ama 20. yüzyılın ilk yarısında, Güneyin geniş çiftliklerinde çalışan, lüks evlerinde hizmetçilik yapan, başta siyahiler olmak üzere bütün ötekilerin kölelik düzeninde yaşadıklarını ve köleci/ırkçı zihniyetin sürdürüldüğünü farklı kaynaklardan okuyabiliyoruz. Faulkner'in kitapları da bunların başında gelir.

İşte Faulkner böyle bir atmosferde doğar, büyür ve yazar. Dolayısıyla bu atmosfer onun eserlerinde kendine çokça yer bulur. Mississippi'ye bağlı, fiziken kurmaca, zihnen gerçek olan Jefferson'da, Yoknapatawpha'da yaşamaktadır karakterleri. Tıpkı Emily'ye Bir Gül'deki öykülerinde ve romanlarının pek çoğunda olduğu gibi, bu iki mekân, güneyin bir toplamı gibidir âdeta: Ayrımcı, şiddet yüklü, çıkarıcı...

Faulkner'in kitaptaki diğer öyküleri de bu temalar üzerine kuruludur. Ambar Kundakçısı, Kuru Eylül, O Akşam Güneşi, Kırmızı Yapraklar ilk akla gelenler. Kitapta yer alan on yedi öyküde de siyahılara yapılan zorbalığın, fakir beyazların iç çatışmalarının, zengin çiftlik sahiplerinin tutumunun ve tüm bunların doğal bir getirisi olarak yaşanan çatışmaların izleri sürülür. Bu noktadan bakınca Faulkner'ı, yaşadığı çağın tanıklığının yapan, belgeselci bir tavır içinde de değerlendirebiliriz. Fa-

“

“Mississippi'ye bağlı, fiziken kurmaca, zihnen gerçek olan Jefferson'da, Yoknapatawpha'da yaşamaktadır karakterleri. Tıpkı Emily'ye Bir Gül'deki öykülerinde ve romanlarının pek çoğunda olduğu gibi, bu iki mekân, güneyin bir toplamı gibidir âdeta: Ayrımcı, şiddet yüklü, çıkarıcı...”

kat romantik değil, son derece rasyoneldir.

“Yazarın tek sorumluluğu sanatına karşıdır. İyi bir sanatçıysa tamamen acımasız, merhametsiz olacaktır. Romancının bir rüyası vardır. Bu rüya ona o kadar çok işkence eder ki romancının ondan kurtulması gerekir. Ondan kurtulana kadar huzur bulamaz. Hepsini boş verir: onur, gurur, iyi insan olmak, güvenlik, mutluluk –hepsini kitabı güzel olsun diye feda eder. Eğer bir romancının annesini soyması icap ederse romancı bir saniye için bile tereddüt etmeyecektir; Ode on a Grecian Urn (John Keats’in kitabı) dünyadaki yaşlı kadınların tümüne bedeldir.”

Faulkner’in edebiyata ve sanata bakışındaki bu keskinlik, biraz da yazılanın, yazılacak olanın ağırlığından kaynaklanmaktadır. Diğer bir deyişle öykülerinde, romanlarında olduğu gibi, tıpkı orada yaşanan katılığın, yazanla-yazılan arasında da baş gösterdiğini düşünmektedir. Tam da bu yüzden “baştan sona ahlak dışı biridir,” der yazar için, “yazdığı kitap güzel olsun diye herhangi birini ya da herkesi soyacak, herhangi birinden ya da herkesten ödünç alacak, dilenecek, hırsızlık yapacak kadar ahlak dışı biridir yazar.”

Emily’ye Bir Gül, Faulkner’in öykücü yönünü keşfetmek için okura iyi bir kapı aralıyor. Onunla beraber Mississippi sokaklarında dolaştığımızda, rengarenk çiçekler, zarif insanlar, masalsı gün batımları çıkmıyor karşımıza; sadece siyah olduğu için öldürülen köleler, çıkarları için birbirine zulmetmekten çekinmeyen beyazlar ve geleneklerin öldürücü makinesi hemen her yerde önümüze dikiliyor. Ondan kaçamıyoruz. Faulkner, nefes alınamayacak hâldeki dünyayı, nefes almadan okumamıza olanak sağlıyor.

“

Onunla beraber Mississippi sokaklarında dolaştığımızda, rengarenk çiçekler, zarif insanlar, masalsı gün batımları çıkmıyor karşımıza; sadece siyah olduğu için öldürülen köleler, çıkarları için birbirine zulmetmekten çekinmeyen beyazlar ve geleneklerin öldürücü makinesi hemen her yerde önümüze dikiliyor. Ondan kaçamıyoruz. Faulkner, nefes alınamayacak hâldeki dünyayı, nefes almadan okumamıza olanak sağlıyor.

Emily'ye Bir Gül, William Faulkner, 288 syf., Yapı Kredi Yayınları, 2019.

Dünyanın içler acısı hâline dair, 1951'de, kızının mezuniyet töreninde yaptığı konuşmadaysa herkesi, hepimizi cesaretli olmaya davet ediyor. "... adaletsizlik, yalan ve açgözlülük karşısında dürüstlüğü, doğruyu ve merhameti savunmak için sesinizi yükseltmekten asla korkmayın. Eğer siz, sadece bu akşam bu salonda olan insanlar değil, bunun gibi binlerce başka salonda bugün olanlar, yarın olacaklar, bir sınıfın mensubu olarak değil fakat bireyler olarak, kadınlar ve erkekler olarak, sizler bunu yapabilirseniz dünyayı değiştirebilirsiniz. Tüm bu Napolyonlar, Hitlerler, Sezarlar, Mussoliniler, Stalinler... Güç ve büyüklük şöhretiyle zehirlenmiş tüm bu soytarılar, basbayağı aptal ve cahil olan bu fırsatçılar, insanı köleleştirmek için insanın korkusunu ve hırsını kullanmış olan ve bugün de kullanacak olan tüm bu politikacılar yeryüzünden silinmiş olacaklardır."

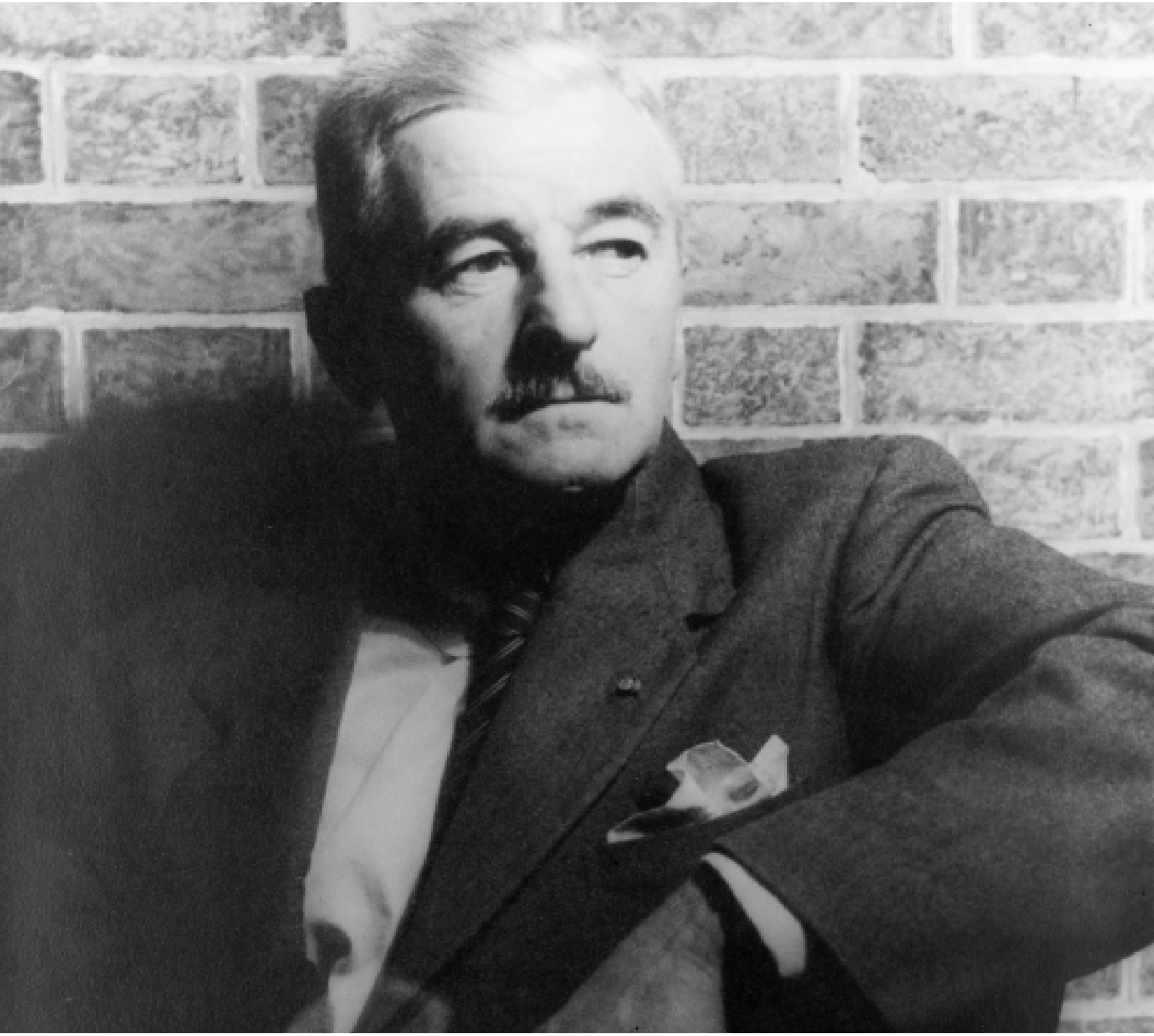
KAYNAKÇA

Emily'e Bir Gül, Haz: Güven Turan, Çevirmenler: Bilge Karasu, Ülkü Tamer, Aysun Arslan, Necla Aytür, Unal Aytür, Ayberk Erkay, Gül Ülker Gül, Güven Turan, Burcu Oğuz, YKY, 2019, Syf: 285

Söyleşi: William Faulkner ile Edebiyat ve Hollywood, Kitap-lık, Sayı: 82, Nisan 2005

Bu savaşta 600 bin asker öldü, İlber Ortaylı, Milliyet Gazetesi, 11 Nisan 2010

William Faulkner: "Bugün bizi asıl tehdit eden şey korkudur", Çeviri Konuşmalar, İlker Kocael-Gülener Kırnalı, 31 Ekim 2018

Faulkner'ın gözünden insanın yok edici 'kabiliyeti'

Eserlerinde Amerikan toplumunun geçirdiği değişim ve dönüşümleri, özellikle insanın doğayla olan sorunlu ilişkisini kurgusal bir yolla okura anlatan William Faulkner, Ayı ismini verdiği novellasında doğanın üreticiliğini, insanın yok ediciliğini sarsıcı bir dille aktarır. Faulkner'ın gözünden bir 'orman' hikayesi...

Soner Sert

“

“Faulkner önce Kızılderililerin imhasını, sonra da o toprakta binyıllardır hüküm süren hayvan ve bitkinlerin, “yeni Amerikalılar” tarafından ortadan kaldırılmasını kapitalizm ekseninde ele alarak eleştirisini ortaya koyar.

İnsan, doğayla olan ilişkisini, mağara duvarlara ilk resimlerini çizdiği zamandan bu yana, sanatına yansıtmaktadır. Heykel, grafik, edebiyat, tiyatro, sinema ve müzik, insanın doğayla olan kavgasını, onu işgal ve imha girişimini bir öyküsel düzlemde anlatma çabasının yolları olarak somut birer nesneye dönüşüp, temsil biçiminde alıcının gözleri önüne serilir. Özellikle kapitalizmin serpilip gelişmesi, talan, rant ve sömürü siyasetinin kentlerden kırlara doğru yol alışıyla doğa ve insan ilişkisi, edebiyatta daha da görünür hale gelmiştir.

Eserlerinde Amerikan toplumunun geçirdiği değişim ve dönüşümleri, özellikle insanın doğayla olan sorunlu ilişkisini kurgusal bir yolla okura anlatan William Faulkner, Ayı ismini verdiği novellasında doğanın üreticiliğini – insanın yok ediciliğini sarsıcı bir dille aktarır.

Hikâye, Faulkner’in geçmiş yıllarda başka eserlerinde de yer verdiği Yoknapatawpha isimli hayali bir bölgede geçer. Tamamı hayali olarak sunulması da Mississippi’de bulunan yerel bir yöre olarak tarif edilen bu bölgenin konu edildiği hikâye, bir insan (Isaac McCaslin) ya da bir ayıdan (Koca Ben) ziyade bir toprak parçasının öyküsünü konu alır. İnsanın gücünü, sömürü ve yok edici “kabiliyeti”ni arttırmasıyla elden ele geçen ve cümle canlının yavaşça ortadan kaldırılacağını anladığımız bir ormanın hikâyesi... Faulkner önce Kızılderililerin imhasını, sonra da o toprakta binyıllardır hüküm süren hayvan ve bitkinlerin, “yeni Amerikalılar” tarafından ortadan kaldırılmasını kapitalizm ekseninde ele alarak eleştirisini ortaya koyar.

Hikâye, 1870’li yıllarda geçer. Kızılderililerin katledilmesiyle birlikte “insandan arındırılan” orman, beyaz Amerikalıların avlanma bölgelerinden

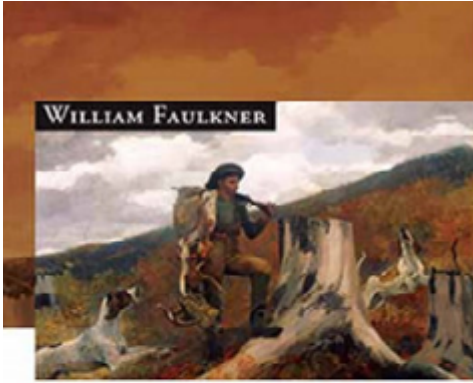
birine dönüşmüştür. Tüm haşmetiyle yüzyıllardır varlığını sürdüren bu bölge, “yeni”lerin av gibi bir “ritüel”i bir erkeklik geleneğinin temsili olarak kullanması yoluyla yaşamsal hale bürünür. On altı yaşındaki Isaac McCaslin –Faulkner flasbacklerle sık sık bu küçük çocuğun yaşıyla oynar ve (av) hayatının farklı evrelerini anlatır- bu ayinin en küçük katılımcısıdır. Binbaşı de Spain ve General Compson gibi hiyerarşik olarak iki güçlü figür de aynı ortamda bulunsa Isaac, Sam Fathers’in peşine takılır. Çünkü Isaac, ilk geyiğini vurduğunda, geyikten akan kanı alnının orta yerine süren Sam’dır. Sam, sanki Isaac’ı vaftiz eder gibidir. Murat Belge, Sam Fathers karakterinin ayrıca üzerinde durur. Ona göre, “Sam’in soyadının biraz alegorik olduğu söylenebilir...” Soyadı Türkçeye “Atalar” olarak çevrilebilecek olan Sam, Belge’ye göre doğanın ve ormanın tarih öncesi değerlerini üzerinde taşır. Sam, sanki bütün bir insanlığı temsil eder gibidir.

Sam’in de odağında olduğu grup, yılın belli aylarında ormana, kamp kurmaya gider ve avlanırlar. Geyik ve tavşan başta olmak üzere pek çok hayvanı avlarlar ancak asıl ilgilerini çeken, yıllardır gelip gittikleri bu bölgede görüp duydukları ve ihtişamından, kudretinden çekindikleri Koca Ben ismini verdikleri bir ayıdır. Koca Ben, bu ormanın kralıdır. Kurnaz ve etkilidir. Bütün avcılar onu avlamayı ve var oldukları grubun bütün iktidarını ele geçirmek için onu öldürmeyi planlar. Hatta Sam Fathers, Koca Ben’i haklaması için Aslan ismini verdiği bir köpek bile yetiştirir. Fakat bu köpek, Sam’in sonunu getirir. Koca Ben’le olan mücadele ise devam eder ve onda temsil edilen değerler ağaçların kesilmesi, ormanın yok edilmesi ve inşaat şirketlerinin doğayı talan edilmesiyle kıyıma uğrar. Seneler 20. yüzyıla doğru ilerlerken balta girmemiş ormanlara kapitalizm musallat olmaya başlamıştır artık.

“

Koca Ben, bu ormanın kralıdır. Kurnaz ve etkilidir. Bütün avcılar onu avlamayı ve var oldukları grubun bütün iktidarını ele geçirmek için onu öldürmeyi planlar. Hatta Sam Fathers, Koca Ben’i haklaması için Aslan ismini verdiği bir köpek bile yetiştirir. Fakat bu köpek, Sam’in sonunu getirir. Koca Ben’le olan mücadele ise devam eder ve onda temsil edilen değerler ağaçların kesilmesi, ormanın yok edilmesi ve inşaat şirketlerinin doğayı talan edilmesiyle kıyıma uğrar.

Faulkner'in *Ayı* adını verdiği novellası beş bölümden oluşur. Dördüncü bölümü hariç, tamamı ormanda geçen hikâyede bir bütünlük hâkimdir. Fakat dördüncü bölüm eklektik durmaktadır. Hem yapısal hem de içerik bağlamında, Isaac'ı "ormandan ayıran" bu bölümde, daha ailevi bir tartışma sürüp gider. Yirmili yaşlarının başında olsa da hala bir ergen olan Isaac, bu bölümde ailesinin odağında olduğu miras meselesinin içine düşer. Çoğu eleştirmen için bu bölümdeki temel tartışma, Faulkner'in kendi ailesiyle girdiği hummalı sorunları masaya yatırdığı ve defalarca düşünmek zorunda kaldığı, yaşamının geri kalan yıllarını etkileyen "sıkıcı" meseleleri, kurgusal bir karakter üzerinden aktardığı bir bölümdür. Diğer bölümlere nazaran Faulkner, okurla, bu bölüm aracılığıyla direkt temasa geçmek, okurun zihnine seslenmek ister.

Ayı

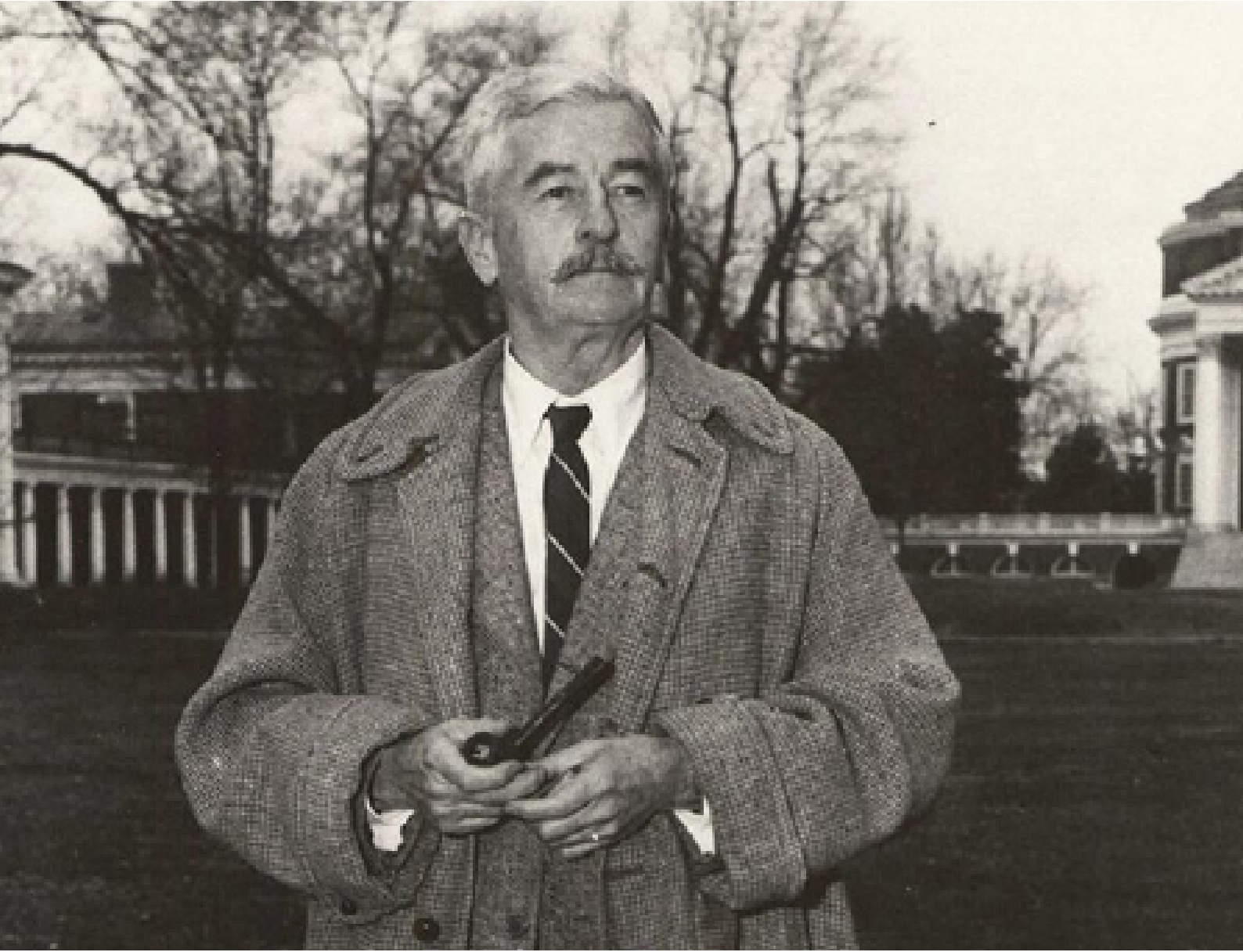
ÇEVİRİ VE ÖNSÖZ
MURAT BELGE

Ayı, William Faulkner, çeviri ve önsöz: Murat Belge, 146 syf., İletişim Yayınları, 2014.

Oldukça uzun yazılan bu bölüm, diğer bölümlerin tamamına eşit gibidir. Ayrıca hikâyenin dilinden daha bağımsız, bilinç akışı tekniği kullanılarak kaleme alındığını görürüz. Belge'ye göre, "bu bölümün varlığı novellanın estetiğine aykırı düşmektedir." -Dil değişirken- içerik, okuru karakteri aynı olsa da başka bir hikâyenin atmosferinin varlığına inandırmaya çalışır.

Patrice O'Donnell'in deyişiyle Faulkner'in en çok okunan kitaplarından biri olan *Ayı*, insanın doğayla olan imha edici ilişkisini, yazarın klasik dramaturgiyle oynayıp kronolojiyi de değiştirmesiyle bambaşka bir tarzda okura sunuluyor. Bir dönem Hollywood'ta senaryo yazarlığı da yapan Faulkner, okuru dünyanın sarsıcı gerçekliğine sürüklüyor.

Faulkner'in 'çılgın' biçim denemesi: **Çılgın Palmiyeler**

William Faulkner'in farklı iki uzun öyküden oluşan romanı, "Çılgın Palmiyeler" Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlandı. Faulkner, romandaki iki öykünün bölümlerini peş peşe sıralayarak okuru öyküler ve karakterleri arasında bir karşılaştırma yapmaya zorluyor.

Nida Dinçtürk

“

“Daha net bir ifadeyle: Bu kitabı bir roman olarak eline alan okur, her bir bölümde bir sonraki öyküye atlayan fakat olay bağıny kaybetmeyen biçimsel bir deneme, şeklen bir roman, özünde iki ayrı öykü okuyacaktır. İlk bakışta oldukça ürkütücü ve kafa karıştırıcı gibi görünen bu formül, iki öykünün giderek ahenk yakaladığı birkaç bölüm sonrasında karşılaştırmalar ve biçimsel dinamik sayesinde iştah açıcı hale geliyor.

Amerikan modernist yazarların babası William Faulkner'ın Yapı Kredi Yayınları tarafından basılan kitabı Çılgın Palmiyeler Necla Aytür ve Ünal Aytür çevirisi ile Türkçe'de. Çılgın Palmiyeler, aynı zamanda Faulkner'ın kıymetli bir yenilikçiliğe imza attığı kitabı olarak da dikkat çekiyor. Üstelik bu, her yenilikçilik kadar eleştiriden ve dışlamadan nasibini almış bir kitap.

Çılgın Palmiyeler yazarın Ses ve Öfke ile Ab-şalom Ab-şalom gibi görece daha çok bilinen ve sevilen romanlarının ardından yayınlanmış bir eser. Onu yenilikçi yapan ve eleştirilerin odağına koyan yanı ise biçimsel muhalefetinde. Çılgın Palmiyeler, esasında kitaba adını veren uzun öykü ile “Irmak Baba” adındaki bir başka uzun öykünün bir arada yayımlandığı bir kitap. Faulkner, bu öykülerin bölümlerini dönüşümlü bir şekilde peş peşe gelmesini planlayarak bölmüş ve kitapta bu şekilde sıralamış. Daha net bir ifadeyle: Bu kitabı bir roman olarak eline alan okur, her bir bölümde bir sonraki öyküye atlayan fakat olay bağıny kaybetmeyen biçimsel bir deneme, şeklen bir roman, özünde iki ayrı öykü okuyacaktır. İlk bakışta oldukça ürkütücü ve kafa karıştırıcı gibi görünen bu formül, iki öykünün giderek ahenk yakaladığı birkaç bölüm sonrasında karşılaştırmalar ve biçimsel dinamik sayesinde iştah açıcı hale geliyor.

Gel gelelim Faulkner'ın bugün ‘benzersiz’ olarak nitelenen bu eseri, biçimsel marjinalliği nedeniyle başlangıçta ‘yapay, anlamsız ve başarısız’ olarak eleştirilmiş. Bunun devamında da yıllarca tek ya da aynı kitapta, öykülerin kendi bölümleri peş peşe getirilerek basılarak yazarın eserine üflediği ruh hiçe sayılmış. Edebiyat dünyasının yeniliksever ve samimi (!) mizacı, 1950 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık bulunan yazarın bir bildiği olduğuna kanaat getirmiş olacak ki ‘tescillenen’ bu başarısı sonrasında Çılgın Palmiyeler, yazarın uygun gördüğü ve yazdığı biçimde basılmaya başlanmış.

Nobel sağolsun, Çılgın Palmiyeler'i bugün Faulkner'ın tasarladığı ve aslında aklından da elinden de çıktığı biçimde okuyabiliyoruz. Sözün özü bu kitap, sunduğu alışılmıştın dışındaki okuma deneyiminin yanında şu serüveniyle de kendi öyküsünü yaratan bir eser.

'BİÇİMSEL YÖNTEM OLARAK BİLİNÇ AKIŞI'

Çılgın Palmiyeler'i bunca özel kılan şey, elbette sadece Faulkner'ın bu biçim denemesi değil; şeklen oynadığı bu oyunun ötesindeki detaylar. Yazarın bu kitabında, hali hazırda yazdığı iki öykünün parçalarını, sonradan çılgınca bir deneye kalkışarak iskambil kağıtlarını karar gibi birbirine geçirdiğini düşünenler yanılıyor. Zira Faulkner bu kitapta bölümleri yazdığı sırayla okura sunuyor. Bunu da "Çılgın Palmiyeler'in ilk bölümünü bitirir bitirmez, bir şeylerin eksik kaldığını, öykünün pekiştirilmesi (...) güçlendirilmesi gerektiğini gördüm. Bunun üzerine, Çılgın Palmiyeler'deki öykü yeniden canlanıncaya kadar Irmak Baba'yı yazdım. Derken, Irmak Baba'nın birinci bölümünün sonuna gelince, onu bırakıp Çılgın Palmiyeler'e döndüm ve gene gücünü yitirmeye başlayıncaya kadar yazmaya devam ettim. Sonra, onun 'antitez'i olan Irmak Baba'nın bir bölümünü daha yazarak Çılgın Palmiyeler'i yeniden canlandırıp güçlendirdim." ifadeleriyle açıklıyor. Yani bir başka deyişle, edebiyatta çoğunlukla tema ve anlatım için kullanmayı tercih ettiğimiz bilinç akışı yöntemini Faulkner, Çılgın Palmiyeler'de biçimsel bir yöntem olarak kullanıyor ve yazarlık deneyimini okura doğrudan aktarmayı hedefliyor. Elbette ki buradaki tek mucize, birbirinden ayrı iki öykünün birbirine geçirilerek yazılması değil. Faulkner çok geçmeden öyküleri birbirini besleyen bir yapıya kavuşturmayı başarıyor ve 'antitez' olarak nitelendirdiği şekilde bir ilişki

“

“Çılgın Palmiyeler'i bunca özel kılan şey, elbette sadece Faulkner'ın bu biçim denemesi değil; şeklen oynadığı bu oyunun ötesindeki detaylar. Yazarın bu kitabında, hali hazırda yazdığı iki öykünün parçalarını, sonradan çılgınca bir deneye kalkışarak iskambil kağıtlarını karar gibi birbirine geçirdiğini düşünenler yanılıyor. Zira Faulkner bu kitapta bölümleri yazdığı sırayla okura sunuyor.

kurarak okurun romanla kuracağı bağı kadar onu yönlendirmeyi başarıyor.

Faulkner'in yaklaşımına yöneltilebilecek en makul eleştiri belki de çok sistematik ve matematiği çağrıştırmaya bir akış seyretmesi olabilir. Her iki öykünün de beş bölümden oluşması ve sistematik bölünmüş görüntüsü, kontrolü elden bırakmayan hali, edebiyatta içtenliği sevenler için fazla hesaplı gelebilir. Belki de Çılgın Palmiyeler'e yöneltilen yapaylık eleştirileri de bu arayışın bir sonucu olabilir ve tartışmaya açık halini koruduğu söylenebilir. Peki, matematiğin katı kurallara dayanan ahlakını yaratmanın mucizesinden beslenen edebiyata uyarlamak edebiyatın ruhunu öldürür mü? Belki en fazla koldan bir cimcik alabilir ama yazarla okur arasında oynanan bu oyunda yazarın elini güçlendirdiği kesin. Birçok açıdan Faulkner'in bunun en iyi örneğini Çılgın Palmiyeler ile sunduğunu söyleyebiliriz.

Neyse ki kitaba yöneltilen biçimsel eleştirileri savuşturan Nobel Ödülü, çok geçmeden eserin tematik anlamda da aklanmasına zemin yaratmış. Dönemin önemli eleştirmenlerinin Çılgın Palmiyeler ile Irmak Baba arasındaki benzerlik ve zıtlıklara dikkat çekerek, öyküleri dönüşümlü okumanın bir tür etkileşim yarattığı, aralarında bir denge yakaladığı ve anlamlarını derinleştirdiği gibi yorumları dikkat çekiyor.

Faulkner, romandaki iki öykünün bölümlerini peş peşe sıralayarak okuru öyküler ve karakterleri arasında sürekli bir karşılaştırma yapmaya zorluyor, böylece okurun olaylara ve kişilere bakışında nesnelliği sağlamayı hedefliyor. Çılgın Palmiyeler'de Harry ve Charlotte'un 'yasak'lara rağmen süren yaşamları ahlakçı bakışlara fırsat vermeyen bir üslupla anlatılırken; Irmak Baba'nın iki baş karakterinin de mahkum oluşu ve nehir taşkınında halka yardım etmek üzere oluşları temayı benzer bir zemine çeki-

“

Faulkner, romandaki iki öykünün bölümlerini peş peşe sıralayarak okuru öyküler ve karakterleri arasında sürekli bir karşılaştırma yapmaya zorluyor, böylece okurun olaylara ve kişilere bakışında nesnelliği sağlamayı hedefliyor.

yor. Harry'nin kendi ahlakçı bakış açısı giderek Çılgın Palmiyeler'i ele geçirirken Irmak Baba'da izlenen trajikomik anlatım iki öykü arasındaki dengeyi yakalama çabasının da en açık girişimi. Öte yandan Faulkner, Harry'yi de, mahkûmu da zorlu birer sınavla karşı karşıya getirerek ortaya koyacakları davranış biçimlerini ve karakter yapılarını okurla beraber izlemeyi deniyor.

Kitabın izlediği bu anlatım yöntemi, elbette okurun çok dikkatli olmasını gerektiren bir yöntem. Çılgın Palmiyeler, büyük ölçüde Harry'nin bakış açısından aktarıldığı için bu durum okuru Harry'ye yakınlaştırıyor ve onu nesnel bir gözle değerlendirmeyi güçleştiriyor. Irmak Baba'da da, öykünün baş karakterine beslenen duygularda bir benzerlik söz konusu: kendini hayat kurtarmaya adanmış bir mahkum tasviriyle ortaya hayranlıkla izlenen bir destan kahramanı çıkıyor. Faulkner, okurun tıpkı Harry'ye duyduğu sempati gibi mahkuma duyulabilecek olası bir hayranlıktan çekiniyor. Zira yazarların etkileyici gücüne dair kuvvetli bir inancı var ve bu inancı da Irmak Baba'da mahkumun hapse girişine sebep olan tren soygununda bozguna uğrayışını anlatırken itiraf ediyor: Mahkum, soygun planı için romanlarından yararlandığı yazarlara çok öfkeli. Çünkü "başına ne geldiyse, bu yazarların gerçek ve güvenilir diye sundukları bilgilere inandığı için gel" di; çünkü kendisi kusursuz bir plan hazırlamak için "iki yıl boyunca biriktirdiği" polisiye romanları "tekrar tekrar okumuş, ezberlemiş, öykülerini ve yöntemlerini birbirleriyle karşılaştırmış, her birinin iyi yanlarını alıp işe yaramayan kısımlarını" atmıştı. Soygun sırasında yazarın yazdıklarını "harfi harfine uyguladığına" göre tüm suç, işlerini iyi yapamayan bu beceriksiz adamlardaydı. Yazarlar, kitaplarındaki uydurma bilgilerle kendisini "dolandırmakla" kalmamış, onu bir de özgürlüğünden, "şeref ve gururundan etmişlerdi".

“

Zira yazarların etkileyici gücüne dair kuvvetli bir inancı var ve bu inancı da Irmak Baba'da mahkumun hapse girişine sebep olan tren soygununda bozguna uğrayışını anlatırken itiraf ediyor: Mahkum, soygun planı için romanlarından yararlandığı yazarlara çok öfkeli. Çünkü "başına ne geldiyse, bu yazarların gerçek ve güvenilir diye sundukları bilgilere inandığı için gel" di

ÖYKÜLER ARASINDAKİ ANTİTEZ İLİŞKİSİ

Öte yandan Faulkner'ın Irmak Baba ve Çılgın Palmiyeler arasında kurduğu 'antitez' ilişkisi, çok net bir biçimde anlatımda da kendini gösteriyor. Irmak Baba'nın mizahi anlatımına karşın Çılgın Palmiyeler'in trajik öyküsü hem bir denge arayışı hem de bir antitez niteliği taşıyor. Bu anlamda göze çarpan ilk karşıtlık, mahkumun kadınlarla kurduğu ilişkinin, Harry ile Charlotte arasındaki "romantik" ilişkinin aksine, mizah yönü ağır basan bir ilişki oluşunda. Mahkum, büyük güçlüklerin üstesinden gelebilen cesur biri olmasına rağmen taşkında gebe bir kadını kurtarmak için çektiği sıkıntılar artıp uzadıkça, öfkelenip tüm kadınları baş belası olarak görmeye başlıyor.

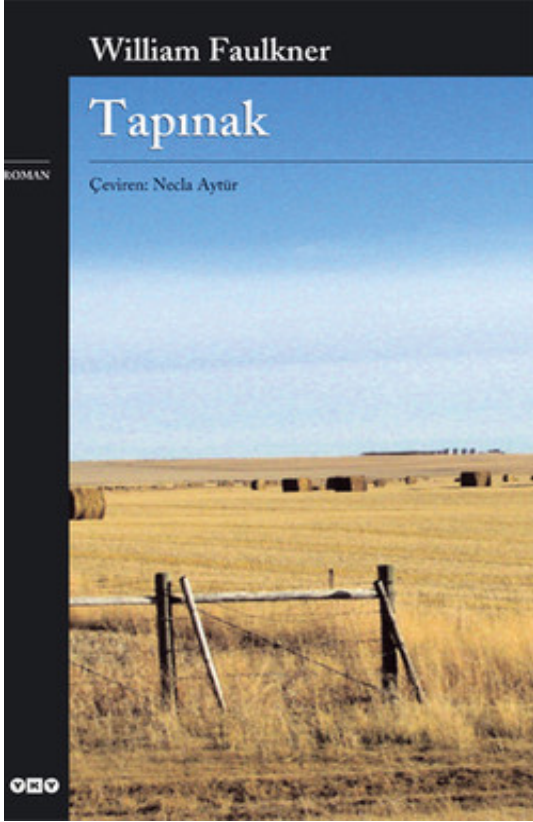
Bu iki öykünün en şaşırtıcı bağlam noktası ise şüphesiz "Çılgın Palmiyeler" in finalinde karşımıza çıkıyor. Harry'nin Charlotte ile yaşadığı romantik aşkın sonunda hapisaneye girişi ile başlangıçta kadınlara ilişkin romantik hayaller kuran genç mahkumun kadınsız cezaevine dönüşü hayata dair büyük sorular soruyor. Faulkner'ın kaderci diyebileceğimiz anlatımına en iyi referanslardan birini oluşturan bu bağlam, yazarın Cervantes hayranlığının da bir etkisi sayılabilir. Zira varılan bu final, tıpkı Don Quijote'de olduğu gibi "Çılgın Palmiyeler" de de başarısızlığı, sadece insan olmanın yarattığı bir sonuç olarak algılıyor.

Tüm bunların toplamında Çılgın Palmiyeler, çılgın bir biçim denemesi olarak karşımızda duruyor ve eserin 80'nci yaşına rağmen tazeliğiyle zamana, biçimsel katılıklara direniyor; eleştiri kapılarını aralık bırakarak irdelenmeye varlığını ve anlamını derinleştirmeyi vaat ediyor.

“

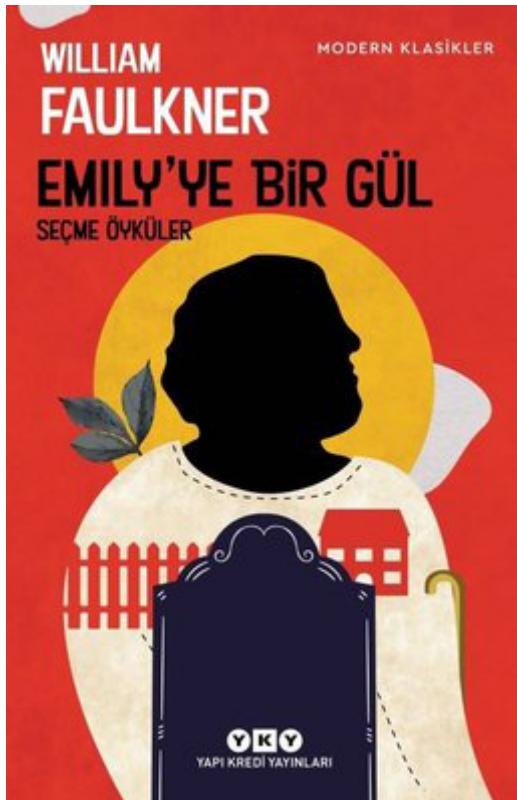
Tüm bunların toplamında Çılgın Palmiyeler, çılgın bir biçim denemesi olarak karşımızda duruyor ve eserin 80'nci yaşına rağmen tazeliğiyle zamana, biçimsel katılıklara direniyor; eleştiri kapılarını aralık bırakarak irdelenmeye varlığını ve anlamını derinleştirmeyi vaat ediyor.

WILLIAM FAULKNER KİTAPLARI

Tapınak

Yazar: **William Faulkner**
 Çevirmen: **Necla Aytür**
 Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları**
 Sayfa Sayısı : **246**

Emily'ye Bir Gül

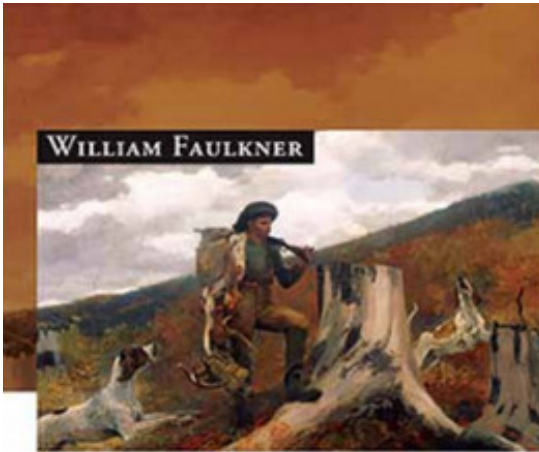
Yazar: **William Faulkner**
 Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları**
 Sayfa Sayısı : **288**

WILLIAM FAULKNER KİTAPLARI

Abşalom, Abşalom

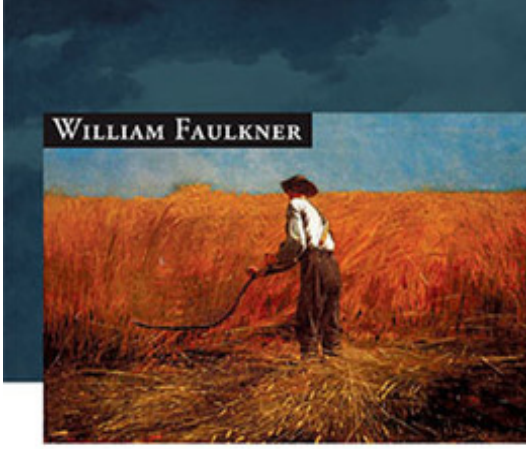
Yazar: **William Faulkner**
Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları**
Sayfa Sayısı : 322

Ayı

Yazar: **William Faulkner**
Çevirmen: **Murat Belge**
Yayınevi: **İletişim Yayınları**
Sayfa Sayısı : 146

WILLIAM FAULKNER KİTAPLARI

Ağustos Işığı

ÇEVİRİ VE ÖNSÖZ
MURAT BELGE

Ağustos Işığı

Yazar: William Faulkner
Çevirmen: Murat Belge
Yayınevi: İletişim Yayınları
Sayfa Sayısı : 450

Kurtar Halkımı Musa

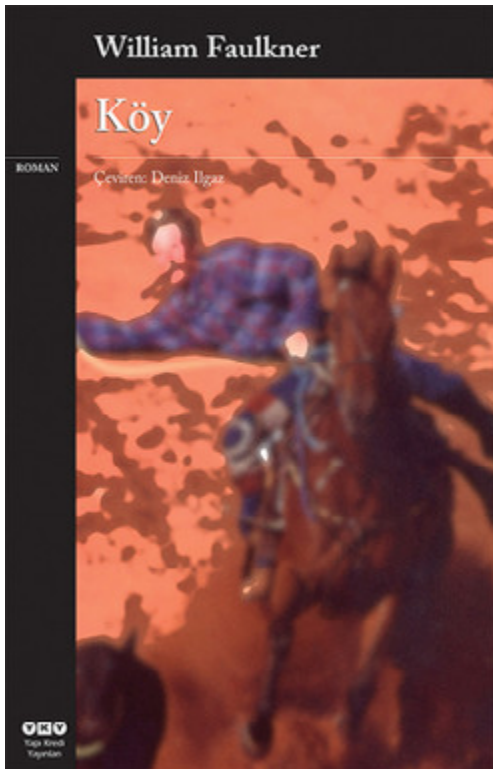
Yazar: William Faulkner
Çevirmen: Necla Aytür
Yayınevi: Yapı Kredi Yayınları
Sayfa Sayısı : 310

WILLIAM FAULKNER KİTAPLARI

Yenilmeyenler

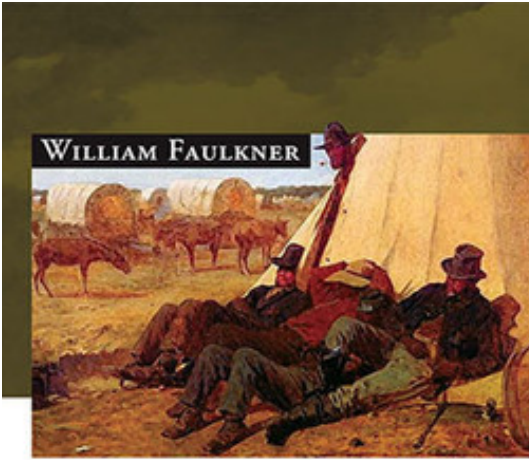
Yazar: **William Faulkner**
Çevirmen: **Necla Aytür**
Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları**
Sayfa Sayısı : **192**

Köy

Yazar: **William Faulkner**
Çevirmen: **Deniz Ilgaz**
Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları**
Sayfa Sayısı : **384**

WILLIAM FAULKNER KİTAPLARI

Döşegimde
ÖlürkenCEVİRİ VE ÖNSÖZ
MURAT BELGE

Döşegimde Ölürken

Yazar: William Faulkner

Çevirmen: Murat Belge

Yayınevi: İletişim Yayınları

Sayfa Sayısı : 222

Çılgın Palmiyeler

Yazar: William Faulkner

Çevirmen: Necla Aytür, Ünal Aytür

Yayınevi: Yapı Kredi Yayınları

Sayfa Sayısı : 272

ETKİNLİK

ASPOVA

27 Aralık 2019
Saat: 21:00
SPR Pub,
Eskişehir

MABEL MATIZ

31 Aralık 2019
Saat: 20:00
Kaya İzmir Thermal
& Convention,
İzmir

HAYAL SATICISI

05 Ocak 2020
Saat: 18:00
Kenter Tiyatrosu,
İstanbul

REDD

18 Ocak 2020
Saat: 22:00
The Wall Saloon &
Performance,
İstanbul

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Ateşi Bulanlar Utandılar Madımağı Duyunca!

Yazar: **Mustafa Çınar**
Yayınevi: **Kurgu Kültür**
Sayfa Sayısı : 74

SONLU SONSUZ

Şiir ve Felsefe

2

A. Soysal E. Hölderlin M. Heidegger F. H. Dağlarca
H. Michaux I. U. Kılıç E. Soysal B. Saç M. Saldıray
E. Kuru I. Oruç I. Turhan M. G. Koçakoğlu
U. Yıldırım B. Ertörer C. Ünlü H. Önder V. Çelebi

MONOKL

Sonlu Sonsuz 2-Şiir ve Felsefe

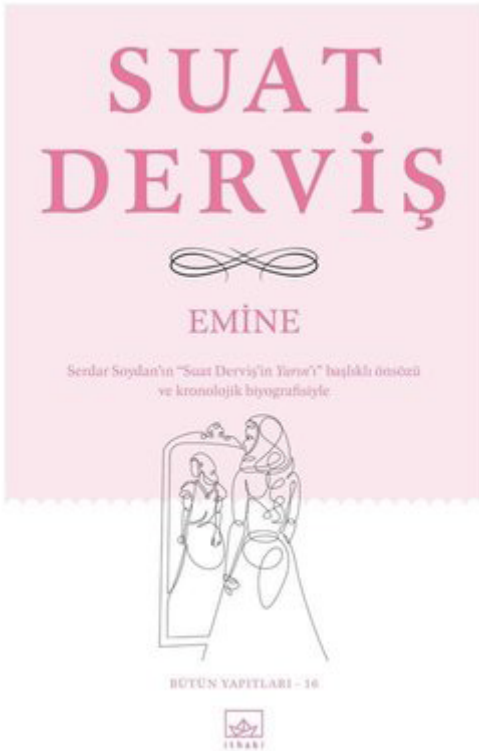
Yazar: **Kolektif**
Yayınevi: **Monokl**
Sayfa Sayısı: 48

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Erkek Kulübünde Siyaset

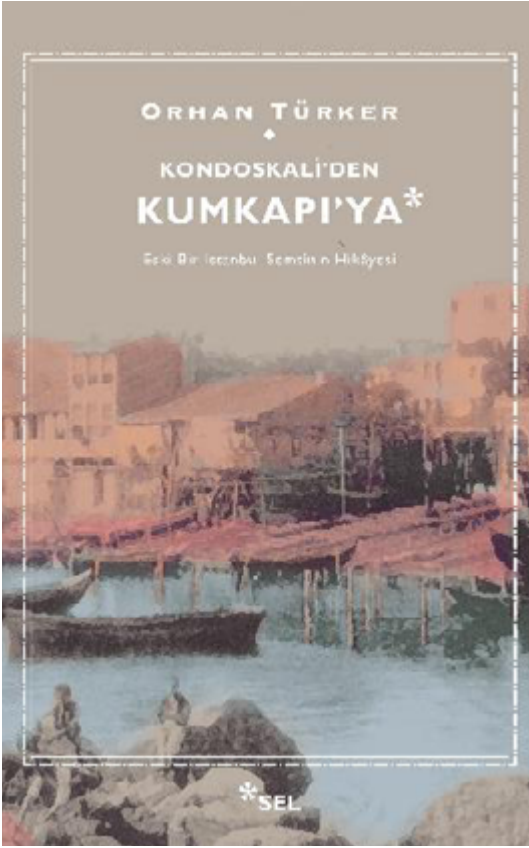
Yazar: **Serpil Çakır**
Yayınevi: **Sel Yayıncılık**
Sayfa Sayısı : **448**

Emine

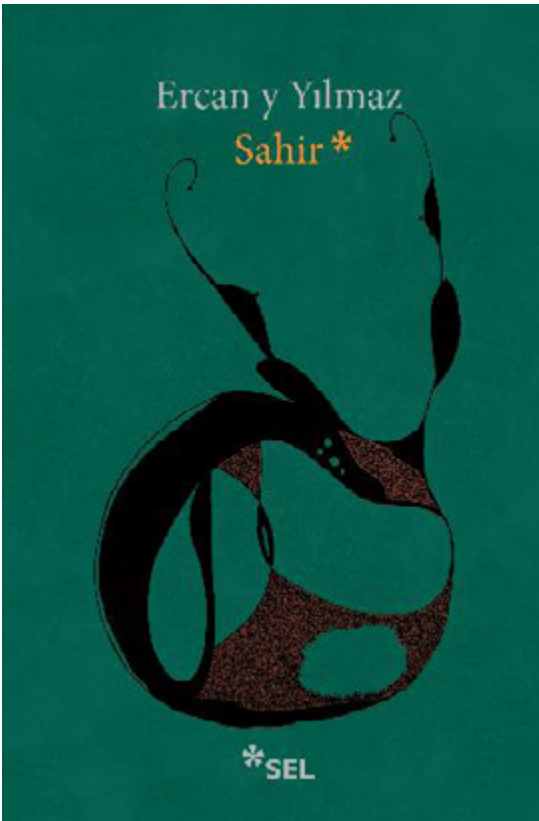
Yazar: **Suat Derviş**
Yayınevi: **İthaki Yayınları**
Sayfa Sayısı: **400**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Kondoskali'den Kumkapi'ya

Yazar: **Orhan Türker**
Yayınevi: **Sel Yayıncılık**
Sayfa Sayısı : **64**

Sahir

Yazar: **Ercan Yılmaz**
Yayınevi: **Sel Yayıncılık**
Sayfa Sayısı: **142**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Tereza Batista Savaş Yorgunu

ÇEVİRENLER
İSMAİL BİLAL ÇELİK / İSMAİL BİLAL ÇELİK

İLETİŞİM
YAYINLARI

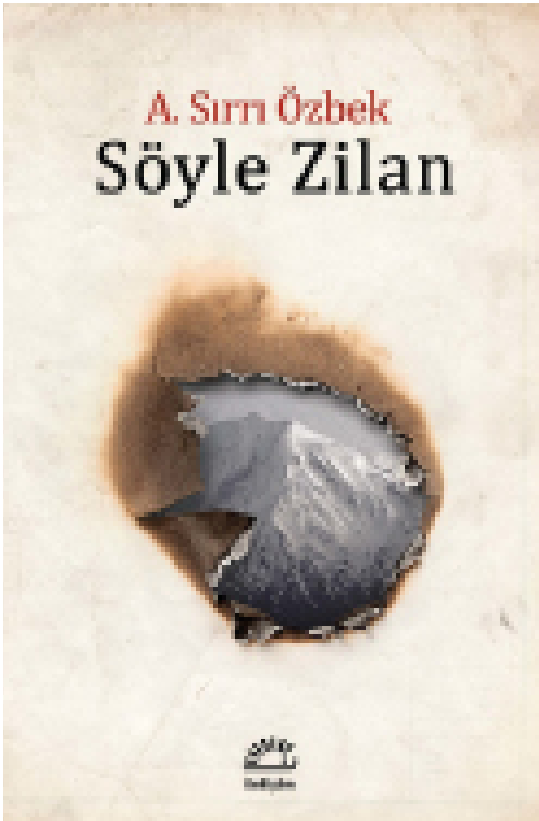

Koçgiri-Aşiret Kimlik Siyaset

Yazar: Tereza Batista

Yayınevi: İletişim Yayınları

Sayfa Sayısı : 524

A. Sırrı Özbek Söyle Zilan

Söyle Zilan

Yazar: A. Sırrı Özbek

Yayınevi: İletişim Yayınları

Sayfa Sayısı: 252

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Dona Flor ve İki Kocası

ESKİBİ Fİ BRASİ
MEHMETİN KARİM

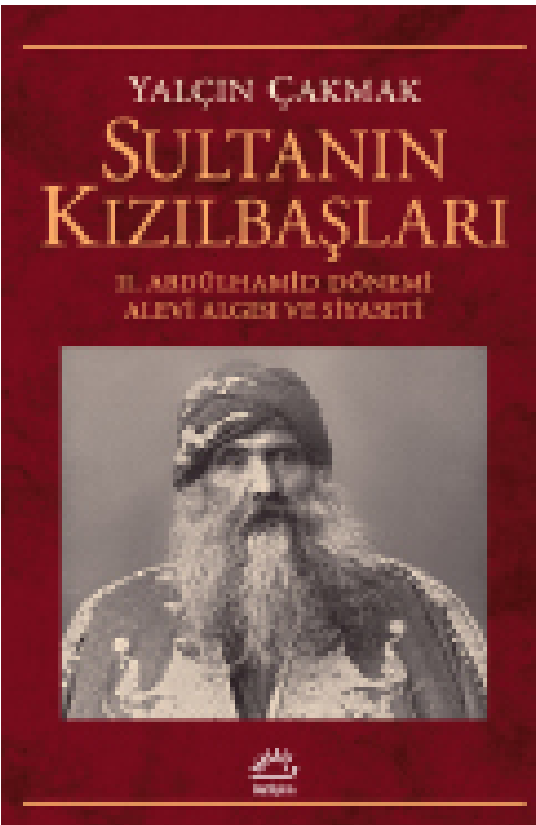

Dona Flor ve İki Kocası

Yazar: **Jorge Amado**

Yayınevi: **İletişim Yayınları**

Sayfa Sayısı : **539**

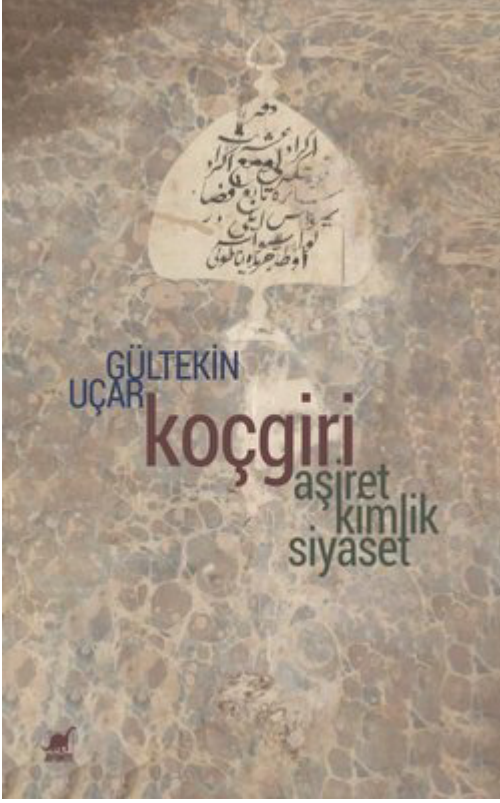
Sultanın Kızılbaşları

Yazar: **Yalçın Çakmak**

Yayınevi: **İletişim Yayınları**

Sayfa Sayısı: **472**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Koçgiri-Aşiret Kimlik Siyaset

Yazar: **Gültekin Uçar**

Yayınevi: **Ayrıntı Yayınları**

Sayfa Sayısı : **224**

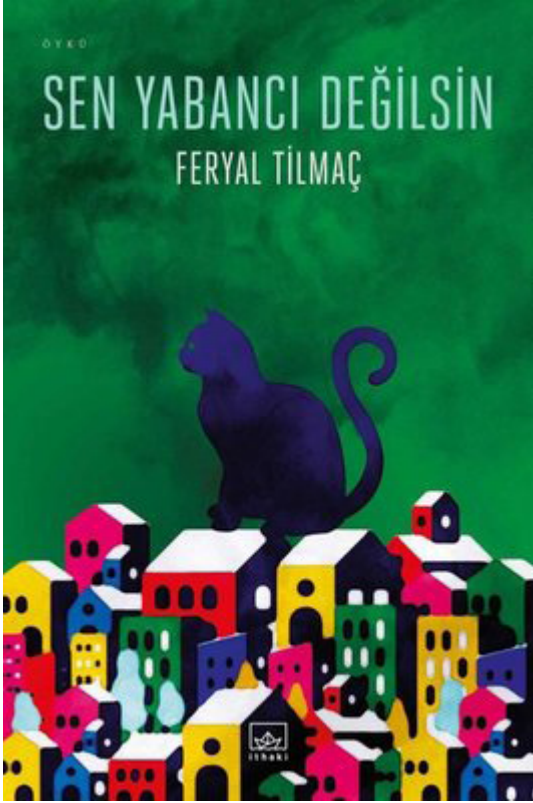
Görünmezlik Pelerini

Yazar: **Ge Fei**

Yayınevi: **Kırmızı Kedi**

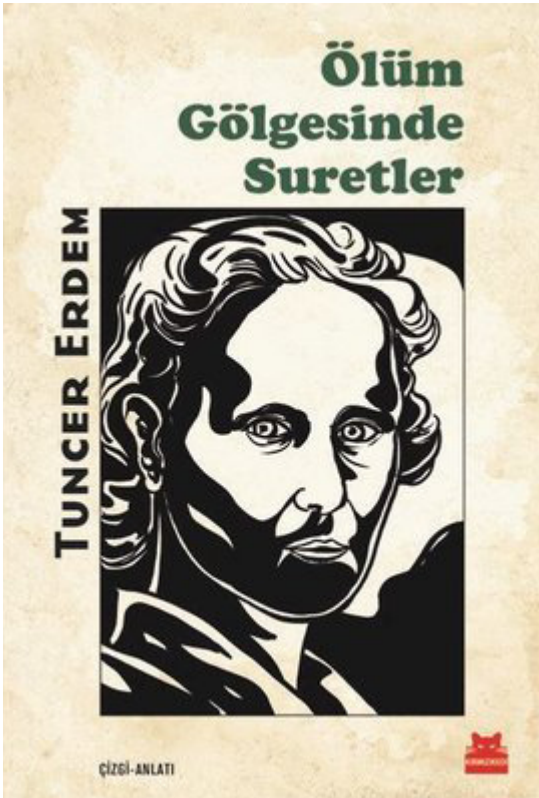
Sayfa Sayısı: **176**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Sen Yabancı Değilsin

Yazar: Feryal Tilmaç
Yayınevi: İthaki Yayınları
Sayfa Sayısı : 136

Ölüm Gölgesinde Suretler

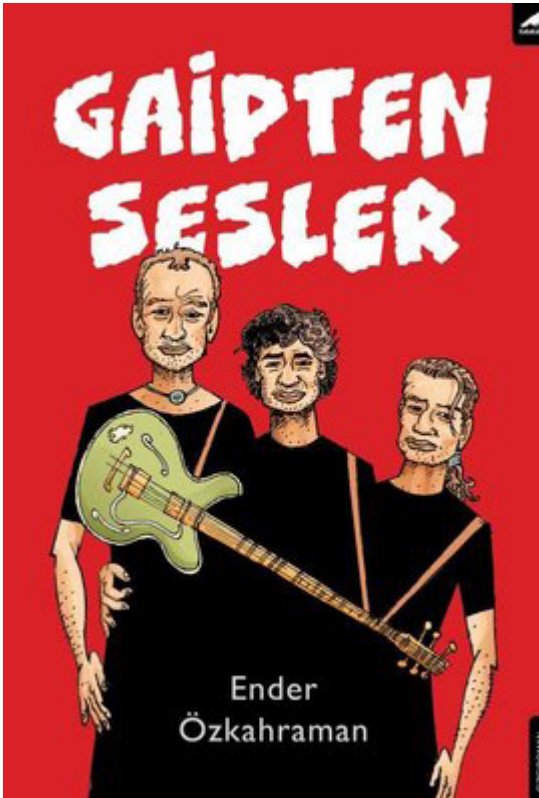
Yazar: Tuncer Erdem
Yayınevi: Kırmızı Kedi
Sayfa Sayısı: 112

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Zeytinciliğin Serüveni

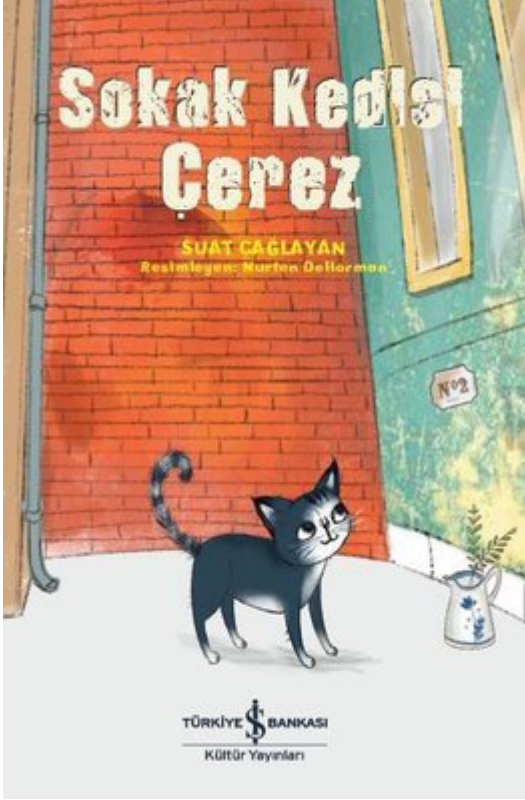
Yazar: **Emine Alçitepe**
Yayınevi: **Çizgi Kitabevi**
Sayfa Sayısı : **104**

Gaipten Sesler

Yazar: **Ender Özkahraman**
Yayınevi: **Karakarga**
Sayfa Sayısı: **80**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Sokak Kedisi Çerez

Yazar: Suat Çağlayan

Yayınevi: İş Bankası Kültür Yayınları

Sayfa Sayısı : 104

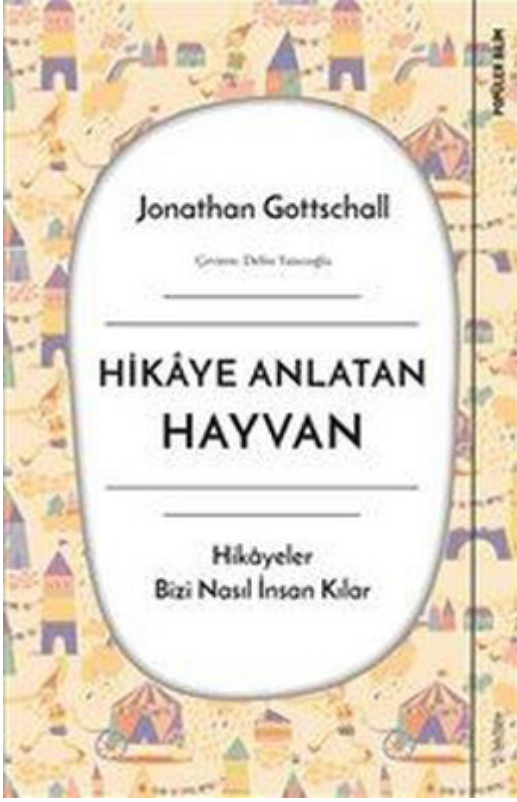
Zaman Yolcusu Cihan- Dünyanın En Güzel Çocuğu

Yazar: Matt Brown

Yayınevi: İş Bankası Kültür Yayınları

Sayfa Sayısı: 320

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

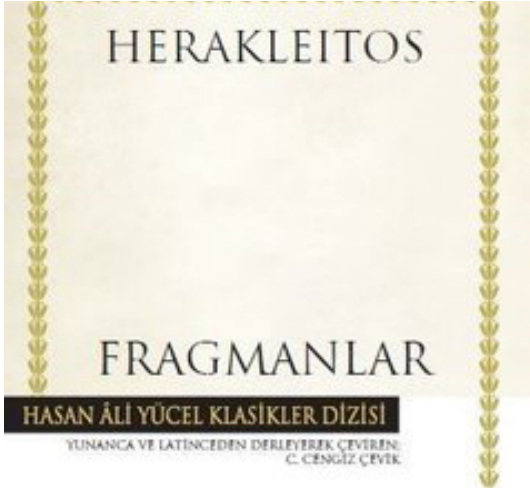

Hikaye Anlatan Hayvan

Yazar: Jonathan Gottschall

Yayınevi: Sola Unitas

Sayfa Sayısı : 256

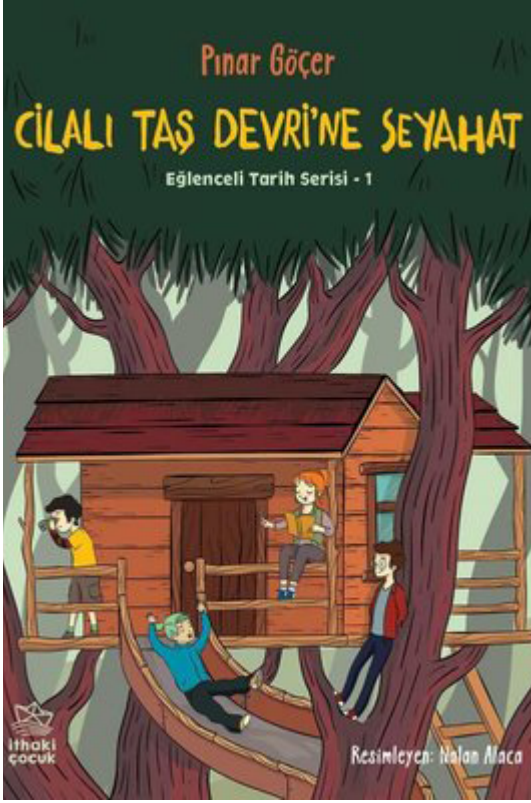
Fragmanlar

Yazar: Herakleitos

Yayınevi: İş Bankası Kültür Yayınları

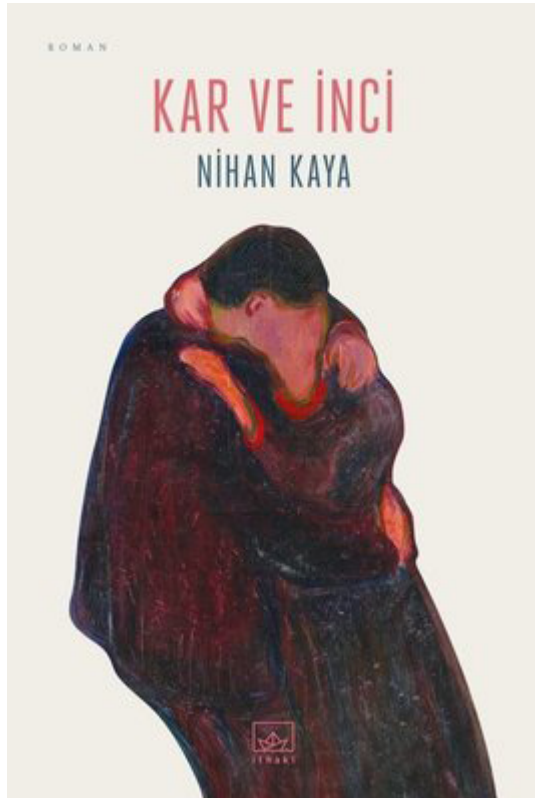
Sayfa Sayısı: 136

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Cilalı Taş Devri'ne Seyahat

Yazar: Pinar Göçer
Yayınevi: İthaki Çocuk
Sayfa Sayısı : 40

Kar ve İnci

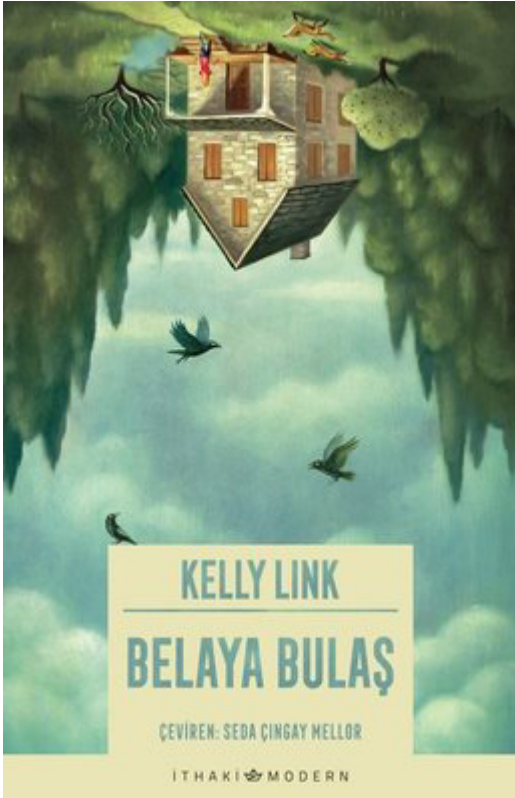
Yazar: Nihan Kaya
Yayınevi: İthaki Yayınları
Sayfa Sayısı: 240

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Kararsız Zaman-Zamansız Ölüm

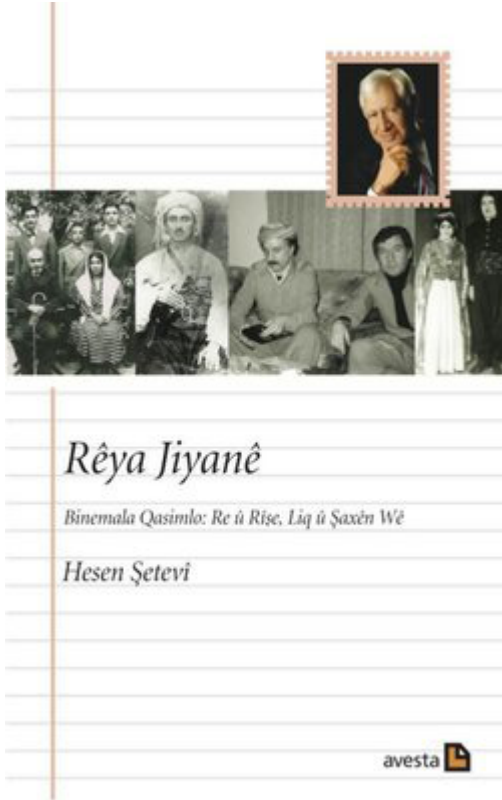
Yazar: Ahmet Kırkavak
Yayınevi: İthaki Yayınları
Sayfa Sayısı : 120

Belaya Bulaş

Yazar: Kelly Link
Yayınevi: İthaki Yayınları
Sayfa Sayısı: 304

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

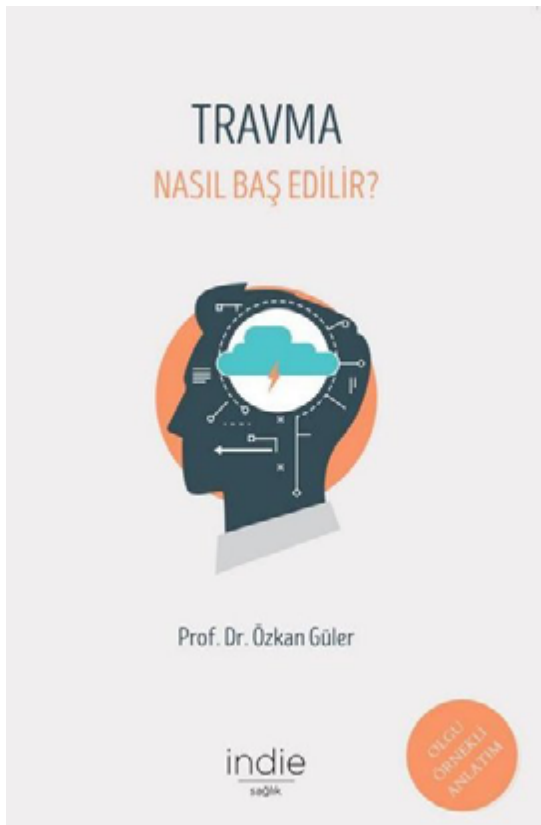

Reya Jiyane-Binemala Qasimlo Re u Rişe Lig u Saxen We

Yazar: **Hesên Şetevî**

Yayınevi: **Avesta Yayınları**

Sayfa Sayısı : **304**

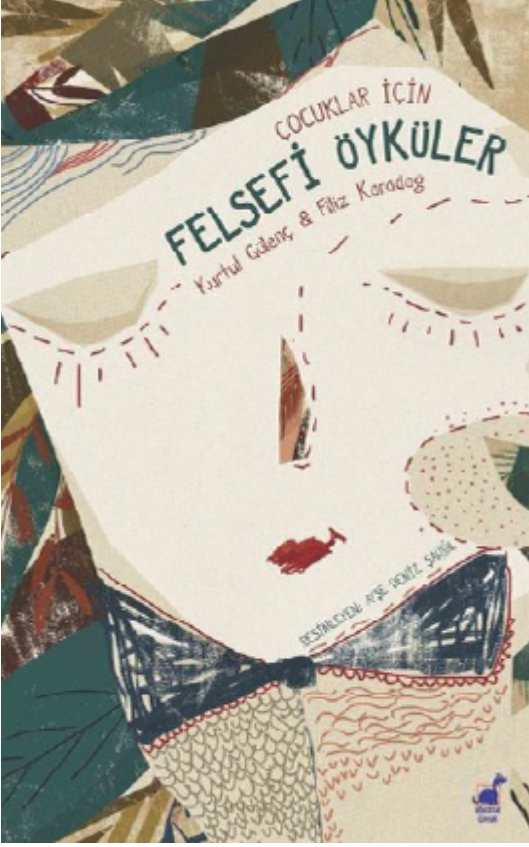
Travma-Nasıl Baş Edilir?

Yazar: **Özkan Güler**

Yayınevi: **İndie**

Sayfa Sayısı: **184**

YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR YENİ ÇIKANLAR

Çocuklar için Felsefi Öyküler

Yazar: **Filiz Karadağ, Kurtul Gülenç**

Yayınevi: **Dinozor Çocuk**

Sayfa Sayısı : 128

Bırak Kirlensin

Yazar: **Jack Gilbert, Rob Knight, Sandra Blakeslee**

Yayınevi: **Doğan Kitap**

Sayfa Sayısı: 228

ÇOK SATAN KİTAPLAR**EDEBİYAT****1. Şeker Portakalı**

Jose Mauro De Vasconcelos, Can Yayınları

2. Simyacı

Paulo Coelho, Can Yayınları

3. Beyaz Zambaklar Ülkesinde

Grigory Petrov, Karbon Kitaplar

4. Aşkımız Eski Bir Roman

Ahmet Ümit, Yapı Kredi Yayınları

5. Bir İdam Mahkumunun Son Günü

Victor Hugo , Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

6. 1984

George Orwell, Can Yayınları

7. Suç ve Ceza

Fyodor Mihayloviç Dostoyevski, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

8. Cesur Yeni Dünya

Aldous Huxley, İthaki Yayınları

9. Hayvan Çiftliği

George Orwell, Can Yayınları

10. Sineklerin Tanrısı

William Golding, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

11. Gelirken Ekmek Al

Şermin Yaşar, Doğan Kitap

12. Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu

Stefan Zweig, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

13. İçimizdeki Şeytan

Sabahattin Ali, Yapı Kredi Yayınları

14. Altıncı Koğuş

Anton Çehov, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

15. İnsan Neyle Yaşar

Lev N. Tolstoy, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

ÇOK SATAN KİTAPLAR**EDEBİYAT DIŞI****1. Kara Kutu**

Soner Yalçın, Kırmızı Kedi

2. Bir Ömür Nasıl Yaşanır?**Hayatta Doğru Seçimler İçin Öneriler**

İlber Ortaylı, Kronik Kitap

3. Momo

Michael Ende, Pegasus Yayınları

4. İrade Terbiyesi

Jules Payot, Ediz Yayınevi

5. Tüfek, Mikrop ve Çelik

Jared Diamond, Pegasus Yayınları

6. Menzil - Bir Tarikatın İki Yüzü

Saygı Öztürk, Doğan Kitap

7. Atlas-Kıtalar, Denizler Ve Kùltürler Arası Yolculuk Rehberi

Aleksandra Mizielińska-Daniel Mizielinski, Domingo Yayınevi

8. İçimdeki Müzik

Sharon M. Draper, Timaş Genç

9. Incognito-Beynin Gizli Hayatı

David Eagleman, Domingo Yayınevi

10.İnsanın Anlam Arayışı

Viktor Emil Frankl, Okyanus Yayınları

11. Hayvanlardan Tanrılara Sapiens

Yuval Noah Harari, Kolektif Kitap

12. Beyin-Senin Hikayen

David Eagleman, Domingo Yayınevi

13. Dervişin Teselli Koleksiyonu**Doğru'dan Batı'dan 99 Teselli**

Mecit Ömür Öztürk, Hayy Kitap

14. Gerçek Tıp-Yitik Şifanın İzinde

Aidin Sâlih, Yitik Şifa

15.Hayata Dön

Gülseren Budayıcıoğlu, Remzi Kitabevi

